

Szerkesztőség
Arad, Acsév-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Fulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETES

MELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 360 lej

Fél évre 180 lej

Negyedévre 90 lej

Havonta 30 lej

Hirdetések díjára szerint

Egyes példány 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Országzarándoklat a király ravatalához.

Lobogó fátylák fényében pihen ravatalán a halott király. — Ezek bucsulátogatása az elhunyt uralkodónál. — I. Ferdinándot lovassági tábornoki egyenruhában temetik el. — Nyilvánosságra került az elhunyt király teljes végrendelete. — Utolsó akarat Bratianu miniszterelnökhöz. — Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársa a király ravatalánál. — Cisar érsek szenteli be a király holttetemét. Megállapították a vasárnapi temetés teljes programját. — Jöleső feltűnést keltett a kisebbségek részvéte. — A Magyar Párt a király temetésén. — A régenstanács napiparancsa a hadsereghez. — Nagyjelentőségű manifesztáció a kamara hétfői ülésén.

— Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának tudósítása. —

Lobogó fátylák komor, sejtelmes fényben pihen ravatalán a halott király. A Romániában élő embermilliók könnyektől kísért részvétsóhajtatásai szállnak a főváros felé, ahol vasárnap temetik a megnagyobodott Románia első királyát. Gyászol az egész ország és ezerszer ezer ember vándorol el a nemzet nagy halottjához. A királyi halott pedig örökre lehunyt szemekkel, aranykereszttel mellén pihen a komor, pompás ravatalon és a faragott ezüst gyertyatartókból sápadt fényű lángok világítják be a gyászos fekvőhelyet.

A tiszta, az őszinte fájdalom til az emberek között és mintha külön kint és szenvedést okozna ennek a szent fájdalomnak mindennemű megzavarása. Úgy érezzük, hogy szebb és szentebb lett volna, ha fájdalommal egészen zavartalanul áldozhatnánk a nagy halottnak. Úgy érezzük, hogy minden jelenség, amely elvonja figyelmünket a nagy gyásztól, megszensteleníti ezt az igaz érzést, amely makulátlan, mint a tenger mélyéről kihalászott gyöngyszem.

De minden elmúlik. Elhomályosodnak az emlékek is, az ország népében megmarad az a kikristályosodott érzés, amely az elhunyt királyához fűzte. Minden elmúlik és minden porc vég és kezdet. Románia királyi él. Még nem is hat esztendő aranyzóke hajú gyönyörű gyermek. Ártatlan, fehér, tiszta, mint a szeretet. I. Mihály a gyermek-király, aki már nem játsza, mint a többi gyermekek, hanem él a királyságot. Pedig mennyivel gondtalanabb, könnyebb volt neki csak játszani. Vasárnap délelőtt tizenegy órakor temetik I. Ferdinánd királyt. Megkondulnak az ország összes harangjai és a zúgó hangok szétömlenek a városok, falvak, rónák fölött és hirdetik a gyászt, az elmúlást. Az emberek pedig leveszik kalapjukat, ógrenéző szemekkel imát mondanak az elhunyt király emlékére és áldást kérnek az ifjú királyra, aki egy Románia jövőjével, akitől nagyon sokat várnak Románia népei s különösen az ittlévő magyarság, amelynek lelkiületébe épen a gyász komor napjaiban ütődtek fájdalmas és kegyetlen sebek. Valahogy úgy érezzük, hogy a hatalom birtokosainak, az ország sorsát intézőknek,

akik az ifjú gyermek-király helyett a királyi hatalmat gyakorolják, mindenkör a szemük előtt kell ragyognia a királyi szónak, amely az in máron néma királyi ajkáról hangzott el s amely egyenlőséget, egyforma elbánást követel és parancsol az ország minden ittlévő polgára számára. Ez a királyi örökség örök parancs kell, hogy maradjon s akkor léssen az ország kormányzása az elhunyt nagy uralkodó hagyományai szerint való, ha azok a királyi lélekből fakadt szavak életet kapnak, testet öltenek. Ravatalon nyugszik a király... Az elsimult, megcsöndesedett arc ezt a nemes hagyományt sugározza szét az ország minden polgára felé. Ugy legyen.

Sinaia siratja az elhunyt uralkodót

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának telefonjelentése.) 1927. július 21... Hajnali öt óra. Az autó valóságos sártengerben siklik az uton a Peles-kastély felé. Csöndes, hűvös eső esik már alkonyat óta s az ólmos fellegek mögül csak nehezen, szürkén virrad. Bucuresttől Sinaiaig az ut mindkét oldalán ünneplő ruhás, megilletődött, szomorú tekintetű emberek és asszonyok, akiknek a kezében az őszi eső verdesi a virágcsokrokat, amit a halott nagy király ravatalára szántak. A sinaiai völgybe már besuhant az ősz, itt-ott elsárgult faleveleket vernek le az esőcseppek s az aranybronz lombhullás, mint ezer és ezer ordó borul a földre. A Peles-kastély évszázados fái is sirva, nyögve hajladoznak a szélben, alattuk élte utolsó napjait a halott király.

A gyászoló királyi kastély.

A kastély egy-feketébe huzva. A park is gyászban van. Hatalmas drapériák nedvesen tágulnak a fák között s mögöttük előtűnik egy nagyobb világos folt: hatalmas tábori sátor, amely alatt feküdvé töltötte utolsó napjait a nagybeteg uralkodó. A sátorban még ott maradt érintetlenül a tábori ágy is, egy tábornoki köpeny, egy mahagoni éjjeliszekrényen egy román, két francia és egy német könyv, a hamutartóban félig elszítt cigaretták, egy öngyújtó és a tábori szék összecusukva támaszkodik a sátorlap baloldalán.

— Csöndesen és krisztusi nyugalommal halt meg, — mondja sirva egy belső szolgálatot teljesített komornyik. — Egy hét tel ezelőtt még nevetett is. A főkertész igen furcsán összenőtt két rózsát mutatott meg a Felsőes Urnak, aki szeretettel simogatta meg a zsenge szirmokat és azt mondta a főkertésznek, vigyázzon a virágokra, mert a virágok érzékenyebbek, az emberekénél, de úgy halnak meg, mint az emberek. Másnap már magas láz lépett fel. Öfelségét a kastélyba kellett szállítani, amit már nem is hagyhatott el többé élve. Itt elakad a jóságos szemű, öreg komornyik szava, csöndesen sirni kezd és befordul a tágas kapun. Az előcsarnokban befejezéshez közeledik a gyászszertartás, a halott király elindul Bucurestibe.

Amikor a gyászvonat elindult Sinaiból.

A gyászszertartás után hat fekete kótol vonatva, egy ágyu lafettáján feküdt a király koporsója. Így érkezett meg a gyászszos menet a sinaiai állomásra. A külön vonat három kocsija fekete szalagokkal volt feldiszitve és komor lassúsággal gördült ki a sinaiai állomásról a gyászvonat, hogy Bucurestibe vigye a király koporsóját. Fekete zászlókkal feldiszitett állomások várták a halott királyt.

Érkezés a cotroceni-i állomásra.

Délután öt órakor érkezett meg a cotroceni-i állomásra a gyászvonat. Abban a pillanathan, mikor a vonatvezető lefékezett, a közelben levő gyakorlóterem eldőrdült az első ágyulövés és míg a király koporsóját átvitték a nem misze fekvő cotroceni-i királyi kastélyba, 101 ágyulövés adta meg a végüdvözetet a halott hadurnak. — A pályaudvar tulsó felén felállított zenekar rázendít a király-himnusz első akkordjaira. Aztán egy pillanatnyi csend és most újra jelt ad a karmester: fájdalmas melódia tör elő a zenekar hangszereiből, melybe bele-bele dörög az ágyuszó. Merveven állnak a kormány tagjai, a régenek, tábornokok. A király volt adjutánsai leemelik a vonatról a koporsót és most lassu léptekkel megindul a menet a ravatal felé.

Visszajött a király kedvenc kastélyába.

A cotroceni-i királyi kastély valaha, néhány száz évvel ezelőtt kolostor volt. Maria királynő még trónörökös volt, amikor saját tervei szerint átalakította az ősi kolostort. A kastély előtt az alacsony kőfal egyes részei még régi építésűek.

maradtak meg. A hatalmas vaskapu tágra feltárva, merev arccal áll ott a királyi palota őrsége. Ujból felhangzik a király-himnusz. Visszajött a király a kedvenc kastélyába, ahonnan páncéljában ezelőtt annyira sok reménnyel utazott el Sinaiába.

Az aranszöbe halottja.

Sárga kavicsfal van beszórva a széles udvar, ahol most lassu léptekkel viszik át a koporsót és a menet eltűnik a kastély hatalmas barokkstilusu kapuján. Lassan halad a menet a főcsarnokon keresztül. Márványfalakon hatalmas értékű festmények, két oszlop között egy milliós értékű gobelin-festmény. Nesztelenül nyílik most fel a következő terem ajtaja, a palota legszebb szobája, az úgynevezett arany-terem.

Sötétben áll a félhomályos teremben a hatalmas ravatal, amelynek lábánál már fel van halmozva a virágerdő, négy láklya lobogó fényvet kísérteties fényt a komor ravatalra. Sápadt arcu, kisírt szemű szolgálók, kik óvók óta hallgatták és teljesítették szerény uruk parancsait, hordják a fikusok és pálmákat, melyek a katalok zöld környezetét fogják alkotni. Egy pillanatig, mintha parancsra történe, megáll a munka. Minden szem felnéz a lépcsőkre. Feketeben, sárga arccal, aranyhaja lénylik, csendes lépésben, jön lefelé a szép görög királyné. Néhány udvaronc meghatva fogadja és anélkül, hogy egy szót tudnának szólni, meghatva csókolják meg a kinyújtott kezét. A reátapadó tekintetek hatása alatt ízemeli fejét. Ófensége homlokát összerancolja, ami határozottan az önuralmat árulja el. De a fájdalom és fátorgás legyőzők. Meginog és hozzátámaszkodik egy oszlophoz, mikor az udvariak körülveszik, hogy szükség esetén támogassák.

A halott király örel.

A ravatal lábánál, zöld kalapjával bal hóna alatt, jobbáiban a kardmarkolatlalt vigyázóállásban, mozdulatlanul, mintha köből volna faragva, biztos tekintettel, szemében a nagy miszió tudatával, örökösök egy hogyi vadász ezred ezredese, mint egy egyszerű őr, volt parancsnoka maradványainál. Két apáca, fejéikkel a halottj leplet érintve, térdelnek jobbról és balról s így mormolják imájukat. Égő gyertyák. Óreg lakáj, állát mellére eresztve sir csendesen. Oltárszag terjeng a szobában. Lehajtott fejek, a sirástól zavaros tekintetek s a sirástól reszkető állak láthatók.

Mintha aludna az uralkodó.

Már fent fekszik a ravatalon a halott király. Vadásztábornoki egyenruhában van öltözve. A zöld, oldalt lehajtott vadászkalap ott van a jobbán, a mellén az összes éremrendek. A fálkyák fényében tisztán látszik a halott király sápadt arca.

— Mintha aludna... sugja valaki. Fájdalom nélkül halt meg a királyné kariaiban, ezért olyan nyugodt, békés az arca.

Egy pillanatra néma csendben állnak a jelenlevők és aztán panaszosan felsír a pap hangja. (f. a.)

Ezernyi ezrek zárandoklása a király ravatalához.

Feketébe vont kúlvonaton, feketébe vont pályaudvarok előtt, feketébe öltözött ezernyi gyászoló könnyes sorfala között érkezett a cotroceni-i palotához a hatalmas bronzkoporsó, amelyben I. Ferdinánd pihent. És ma reggel óta megindult a zárandoklás az elhunyt király ravatalához. Már a kora hajnali óráktól kezdve ezrekre menő tömeg várta, hogy megnyissák a cotroceni-i palota kapuit, amelynek aranytermében fekszik fehravatalozva az elhunyt uralkodó. Pont nyolc órakor nyíltak meg a kapuk és a gyászba öltözött tömeg betódult a szétárt kastélykapun. Előkelő uriaszonyok és magasrangú tiszték mellett a nép egyszerű gyermekei, a falusi földművesek ezrei zárandokolnak a nemesszöv nagy uralkodó ravatalához. Mindenkinek a kezében virág, mindenkinek a szemében könny. A ravatalon csak egyetlen koszorú: Mária királynéé. De percek alatt megtelik a bibordrapériával bevont katalok és a ravatal virágokkal, amelyekkel a nép rója le kegyeletét elhunyt Urával szemben. Vé-

gig a lépcsőházban és a ravatal körül a királyi gárda tisztjei állnak díszőrséget.

Lovassági egyenruhába öltöztették az elhunyt királyt.

Ma reggel fél nyolc órakor a cotroceni-i palota egyik öreg lakája, a király ruháinak rendbehozása alkalmával egy kis cédulára akadt, amely-

A vasárnapi temetés

Az esti órákig közel 100.000 ember kereste fel Ferdinánd király ravatalát. A gyászoló sokaság példás rendben, megilletődve érkezett és így is távozott. Majdnem mindenki letérdel egy percre a ravatal mellett, hogy imát mondjon a király lelkiüdvéért. Maga a temetés tulajdonképen Curtea de Argesben fog végbemenni. Ennek a városkának a kolostorában nyugosznak tudvalévőleg Károly királynak és Erzsébet királynénak hamvai is.

Az ország népe a temetésen.

A vasárnapi gyászszeretáson ugyszólván az egész ország részt vesz, mert a kormány körrendeletet küldött szét az összes prefektusokhoz, amelyben a temetéssel kapcsolatban a következő utasításokat adta:

Július 24-én, vasárnap mindegyik megye küldöttségileg jelenik meg az elhunyt uralkodó elhantolásánál Curtea de Argesben. A küldöttség a következőkből tevődik össze: a megyei tanács elnöke vagy annak helyettese, a megyei székhelyek és a többi városok polgármestereinek egy-egy delegáltja, azonban nem a polgármesterek, hanem a városi tanács egy tagja és 10 falusi primár. A küldöttségeknek vasárnap délelőtt 10 órakor Curtea de Argesben kell lenniük, Arges nagyvárnyu gyászpompával várja az elhunyt uralkodó temetét. Hasonlóképen nagy előkészületek vannak Prahova és Ilfov megyékben is, amelyekben a király halottas vonata áthalad. Az összes állomásokat fellobogózzák és a vonat áthaladásánál megjelennek az összes hatóságok képviselői is. A temetésre igen sok külföldi lap tudósítója érkezett az országba. A közoktatásügyi miniszter ma a temetésre rendelte valamennyi egyetem rektorát, és dékánját.

Románia katolikus érseke szenteli be vasárnap a király temetét.

A belügyminiszterium pontosan elkészítette a vasárnapi temetés programját, amely a következő:

Reggel nyolc órakor a cotroceni-i palota aranytermében a királyi család jelenlétében Cisar római katolikus érsek istentiszteletet tart és a római katolikus egyház ritusa szerint beszenteli Ferdinánd király holttestét. Ezután a koporsót átszállítják a metropolia templomába, ahol az ortodox egyház papjai végeznek istentiszteletet.

A temetési menet.

Reggel kilenc órakor elindul a gyászmenet a következő sorrendben: Elöl halad Bucurest rendőrprefektusa, utána következik a testőrezred egy százada, énekkarok, a papság, a hadirokkantak, a Vitéz Mihály-rend lovagjai, az 1877-78-as háború veteránjai, a tartalékos tisztjel és az ezredes kiküldöttei, a királyi korona, Ferdinand király marsallbotja, amelyeket három tábornok visz, az udvari ceremóniamester, a halottas kocs, utána I. Ferdinánd lova. A halottas kocs mellett haladnak a volt miniszterelnökök, a törvényhozó házak, valamint a semmitőszék elnökei. A kocs körül díszőrséget képeznek a hadosztálytábornokok és a szárnysegédek. A halottat vivő kocs után következnek Mária királyné, Miklós herceg, a régenség tagjai és a miniszterek. A sorrend ezután a következő: diplomáciai kar, a szenátus és képviselőház tagjai, a tábornokok, a Román Akadémia és az egyetemek kül-

re Ferdinánd király halála előtt a következőket írta:

„Ha meghalok, kérem öltöztessenek lovassági egyenruhamba.”

A lakái azonnal értesítette Mária királynét, aki elrendelte az elhunyt akarátának teljesítését. A termet nyomban kiürítették és az elhunyt uralkodót lovassági egyenruhájába öltöztették fel. A katalokot Mária királyné és gyermekei díszítették fel virággal, majd hosszasan imádkoztak, megcsókolva a király hideg homlokát. A királyi család ezután visszavonult lakosztályába, mire kezdetét vette a zárandoklás. A zárandoklás szüntelenül tart és a felsorakozott tömeg hossza a cotroceni-i palotától két kilométernyire terjed. A csendőrséget megerősítették, hogy a rend fenntartható legyen. A déli órákig huszezer ember vonult el a katalok előtt.

részletes programja.

döttei, a Banca Nationala kormányzója, az egészségügyi intézmények képviselői, a kisebbségi egyházak fejei, táblák, törvényeszek és az ügyvédi kamara képviselői, primarok, a kereskedelmi kamarák, tanügyi személyzet, a megyei kiküldöttek és végül a hadsereg. A menet a Bulevardul Independanten megy át, majd az Erzsébet-körutró letér a Calea Victorieire és a Grivita-uton keresztül ér az északi pályaudvarra. A koporsót a pályaudvaron a tábornokok vállukra veszik és elhelyezik a vonaton. Az utvonalon sorfalat állanak a hadsereg, tanulóifjúság és a különböző egyesületek. Az állomás perroniáa csak azokat engedik be, akik a cotroceni-i palotában rendezett gyászszeretátre meghívást kaptak, azonkívül a parlament tagjait.

A temetés Curtea de Argesben.

A gyászvonat 11 óra 30 perckor indul el az északi pályaudvarról, negyedóra múlva mennek a gyászolókka a kúlvonatok és Titu Golesti, valamint Pitesti állomásokon keresztül délután negyed négy órakor ékezik meg Curtea de Argesbe, ahol az állomáson díszőrség várja a román himnusz hangjaival. A koporsót ágyutalpra helyezik és ebben a pillanatban 101 ágyulövés dördül el s megszólalnak Curtea de Arges összes harangjai. A kolostor felé a menet a 4-es rosiori-ezred egy eskadronjának vezetésével ugyanugy alakul, mint Bucurestiben. A kolostor előtt az ezredzászlók sorfala között a koporsót a kriptába viszik, ahol a patriarcha istentiszteletet celebrál. Istentisztelet után a királyi család, a régens-tagok és a miniszterek jelenlétében a koporsót elhelyezik a kriptóban. Ebben a pillanatban az ország összes helyőrségeiben 101 ágyulövés, dördül el és az ország összes templomainak harangjai megszólalnak.

A gyászszeretáson és a gyászmenetben résztvevők öltözéke: frakk, fehér nyakkendő, fekete keztyű és kitüntetések. A királyi halottat magába záró bronzkoporsót a befalazás előtt néhány perccel pecsételik le és a lepecsételést Stelian Popescu igazságügyminiszter fogja végrehajtani.

A hatóságok gyásza.

Bucuresti-i hivatalos híradások közlik, hogy szombaton a nagy temetést megelőző napon az összes állami hivatalok szünetolnek. A hatóságok hat hónapon keresztül gyászkeretes levélpapírt fognak használni.

Nagy hatást keltett a kisebbségek őszinte részvéte.

A kormány félhivatalosa, a Vitorul nagy és örömteli meglepéssel konstátálja, hogy a kisebbségeket rendkívül mélyen érintette a király halála. Az összes kisebbségi centrumokban a gyásznak és a dinasztia iránti hűségnek igen élénk és kétségbevonhatatlan jelei nyilvánultak meg. A román nép — írja a lap — sohasem fogja elfelejteni ezeket a manifesztációkat, amelyek akkor jelentkeztek, amikor uralkodójának elhunytá súlyos megpróbáltatást jelentett számára. A Vitorul és a többi lapok egyben közlik a zsidó szervezetek táviratait és felhívásait is. — Itt írjuk meg, hogy az ellenzéki pártok — egyhangu határozatuk értelmében — a király temetésének összes szeretásain résztvesznek.

Arad gyásza a temetés napján.

A vasárnapi temetés idején Arad valamennyi templomban gyászmise lesz. A vasárnap délelőtti gyászmiséken — a prefektura utasításának megfelelőleg — minden felekezet templomában képviselteti magát a város vezetője is. Angel István dr. polgármester ma délelőtti elkészítette a beosztást, amely szerint a városi tanács tagjaiból a görög keleti katedrálisban megjelennek: Angel István dr. polgármester, Marcovicu Vince dr., Hotoran Viktor dr., Moldovan Silviu dr., Teodorescu Constantin, Borneas Gyula dr., Miclea Sever dr., Goldis László, Veliciu Emil dr., Iancu Cornel dr., Stoinescu Sándor, Marsieu Justin dr., Pap Teodor dr., Popovicu Sever dr., Lutai Cornel dr., Marcus Mihály dr., Moldován János dr., Albu Liviusz, Balteanu Constantin, Piso János. A minorita templomban: Vass Gusztáv, Striegl József, a lutheránus templomban: Liszka Pál, a református templomban: Brandt István és Berta Béla, a görög keleti szerb templomban: Botoic Elek dr. és Radován Milivoj, a görög katolikus templomban: Ermesz István és Bogdan Avram, az izraelita templomban: Spitz Tivadar és Engel Gyula jelennek meg.

A görög keleti katedrálisban Comsa Gy. Gergely dr. püspök távollétében Pacatianu Mihály esperes, a minorita-templomban Pazsitny Bonaventura rendfőnök vagy dr. Monay Ferenc plébános, a lutheránus templomban Frint Lajos püspök, a református templomban Csécsy Imre esperes, a görög keleti szerb templomban Kovintyity Uros esperes, a görög katolikus templomban Popa József esperes vagy távollétében helyettese és az izraelita templomban Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi távollétében Markovics v. curtici-i rabbi tartják a gyászistentiszteleteket.

Pacha püspök pásztorlevele a király haláláról.

Ferdinand király elhalálása alkalmából a Marienbadban nyaraló Pacha Ágoston püspök rendelkezésére a püspöki iroda tegnap adta ki a püspök kilencedik pásztorlevelét, melyet az egyházmegye összes lelkészeinek szétküldtek. A pásztorlevél szövege a következő:

— Szomorú esemény jegyében virradt ránk július huszadika. A Mindenható, az élet és halál urának akarata I. Ferdinand, Románia királyát az örökkévalóságba szolitotta. Ezt annál is mélyebben fáljaljuk, mert mindinkább nagyobb tisztelettel vonzódtunk eme nagy és bölcs királyhoz. Fáljaljuk, mert elvesztettük a leggondosabb királyunkat, aki országa minden népének jólétét és üdvét, bár gyengélkedő testtel, mégis igaz akarattal a szíven viselte.

— Az isteni gondviselés rendelkezését alázatos lélekkel kell fogadnunk és nem marad más hátra, mint ezt a csapást is ájtatos lélekkel, vallásunk vigaszaival enyhíteni. Miért is elrendeljük, hogy az összes katolikus templomokban naponta három Miatyánk és három Üdvözlégy mondassék a király lelkiüdvéért és naponta egy félóra hosszúra harangoztassék. A temetés napján énekes gyászmise, a legközelebbi vasárnapon pedig gyászsztartás tartassék a hatóságok, testületek és iskolák részvételével.

Temesvár, július 20-án.

Pacha Ágoston

püspök, apostoli kormányzó.

Franciaország részvéte Ferdinand király halála alkalmából.

Párisból táviratozzák: Doumergue köztársasági elnök megbízásából tegnap délután Vedel admirális felkereste Diamandi párisi román követet és kifejezte előtte a köztársasági elnök és Franciaország részvétét I. Ferdinánd király elhunyt alkalmából. Ezenkívül Doumergue a maga nevében is részvétáviratot küldött Maria királynénak, amelyben a részvét nyilvánításon kívül személyes szimpátiájának is ad kifejezést a gyászoló királyi családdal szemben. Poincaré kormányelnök megbízásából pedig Ribier külügyi főtanácsos kondoleált Cantacuzino herceg, párisi meghatalmazott miniszternek Románia nagy gyásza alkalmá-

ból. Poincaré ezenkívül részvétáviratot küldött Bratianu Ionel kormányelnöknek is. Briand és Clinchant a francia kormány nevében fejezték ki részvétüket a gyászoló királyi családnak. A bucaresti-i lapok megállapítják, hogy valamennyi ország sajtója kivétel nélkül gyászoló cikkekben emlékezik meg az elhunyt királyról, kiemelve uralkodói és emberi érté-

I. Ferdinánd utolsó óhaja.

Az elhunyt király bucsulevele Bratianu miniszterelnökhöz. — Hogyan végrendekezett a néhai uralkodó.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Ferdinand király halála napján — bucaresti-i tudósítás alapján — jeleztük, hogy az immáron elhunyt uralkodó július 15-én levelet intézett Bratianu Ionel miniszterelnökhöz s közölte benne utolsó óhaját. A levél így hangzik:

Az elhunyt király utolsó óhajta a trón rendje felől.

Drága miniszterelnököm! Mint keresztény embert, mindig eltölt annak a pillanatnak a gondolata, amikor megjelenek az Ur előtt, de mint román és mint király szüntelenül az ország sorsára gondolok, amelynek földi életmet áldoztam. Szerettem nem engedni, hogy feladatomban befejeztem tekintsem élettemmel együtt és arra kell gondolnom: mi fog ezután jönni? Isten akarata volt, hogy a korona, amely annyira elválaszthatatlanul össze van forrva az ország sorsával, kiskorú unokám, Mihály fejére szálljon át. Kérem az Eget, vegye pártfogásába és áldja meg Őt, hogy uralma alatt megerősödjön és tovább fejlődjön az anyai áldozattal megteremtett Románia. Apellálok az ország összes jó és becsületes polgárához, segítsék minden igyekezetükkel, hogy az állam nyugodt boldogulása megkönynyíttessék.

Első sorban apellálok drága fiamhoz, Miklóshoz, aki két régens társával együtt, a legsúlyosabb felelősséget veszi át, a szent feladatok teljesítéséhez és elődeink Hittel és Szeretettel teljesített példáját fogja követni. Fiam véghez fogja vinni azt a missziót, amely rája hárul. I. Ferdinand.

A királyi végrendelet felbontása.

Már mai számunkban írtunk arról, hogy felbontották a királyi végrendeletet. Most bucaresti-i tudósítónk Ferdinand király végső akaratáról az alábbi részletes tudósítást adja:

Ferdinand király végrendeletét tegnap bontották fel Mária királyné, Elena anyahercegnő, Erzsébet és Mária királynék, Miklós királyi herceg, Ileana királyi hercegnő, Hohenthal herceg, Miron Cristea patriarcha, Buzdugan régens, Bratianu Ionel miniszterelnök, Hiotu udvari miniszter és Stelian Popescu igazságügyi miniszter jelenlétében. Hiotu udvari miniszter átnyújtotta a végrendeletet tartalmazó, lepecsételt borítékot az igazságügyi miniszternek. A borítékon az elhunyt uralkodó saját kezével írt, e szó áll: „Végrendeletem”. Az igazságügyi miniszter, mint a legfőbb királyi közjegyző és pecsétőr, konstátálta, hogy a pecsét sértetlen, majd felnyitotta a borítékot, amelyben Ferdinand király sajátkezü írásával készült végrendelet volt. A végrendelet 12 oldalra terjed és 1925. július 2-án kelt. Hozzá mellékelve volt egy pótvégrendelet is 1926. január 15-iki kelettel.

A király halála felséges hitvese iránt.

A végrendeletben az elhunyt uralkodó mindenekelőtt rámutat arra, hogy elődjének, Carol királynak nyomdokain haladt, amikor a nemzeti egység létrehozását és megvalósítását uralkodását, hazaszeretetéért a legdrágább és legszentebb ajándékot adva. Hálával fordul a Mindenható felé, aki megengedte, hogy életét a román népnek szentelhesse és amelynek üdve volt szüntelenül és szakadatlanul életének célja. A végrendelet ezután a trónörökös számára bölcs tanácsokat tartalmaz, majd mély hálájának ad kifejezést Mária királyné iránt, aki társa és tanácsadója volt minden időben és minden körülmények között. Meg vagyok győződve — írja Ferdinand király, — hogy gyermekeim egyesülve a testvéri szeretetben, azzal a ragaszkodással fogják édesanyjukat körülvenni, amely drága kapcsolat

kelt. Egyetlen disszonáns hang sem sérti a világ kegyeletét. Az idő rövidségére való tekintettel Benes csehszlovák külügyminiszter nem jön el a temetésre és helyette a bucaresti-i csehszlovák követ képviseli a csehszlovák szövetséges államot. Sándor jugoszláv király ma este Bucarestbe érkezett, hogy résztvegyen felséges apósa temetésén.

életünk boldogságát képezte. Biztos vagyok abban is, hogy népem drága nőm iránt elmulásom után ugyanazt a változatlan szeretetet fogja megőrizni.

A királyi család öröksége.

Ezután a végrendelet hagyatéki része következik. A cotroceni-i palota Mária királyné székháza marad, a Pelisor kastély és a hozzátartozó ingatlanok az özvegy királyné hasznélvezetében maradnak élete végéig. Mindkét palota berendezésével tetszése szerint rendelkezhetik. A királyné háztartási költségei a trónörökös terhelik. A végrendelet ezután a vagyon többi részét osztja fel az elhunyt gyermekei között. Károly hercegnek, mint a trón örökösének, jutott az első végrendelet szerint a vagyon többi része: a sinaiai és predeáli birtok, a Peles-kastély, továbbá a bucaresti-i palota. Miklós hercegnek jutott a Bistrica völgyében fekvő brosteni-i birtok és a bucaresti-i, Imperlala-uton lévő gyönyörű palota, amelyben jelenleg a koronauradalom adminisztrációja van elhelyezve. Elena hercegnő, görög exkirályné kapja a zorien birtokot és egy bucaresti-i palotát. Mária hercegnő, jugoszláv királyné készpénzörökséget kap. Ileana hercegnőre jutott a poeni birtok és egy bucaresti-i palota.

Az elhunyt uralkodó jótékony adományai.

A király ezután kijelenti, hogy a háború utáni nehéz gazdasági viszonyok megakadályozták abban, hogy magánvagyonát szaporítsa. Ezért sajnálatára nem teheti meg mindazt a jótéményt, amelyet kívánnak, azonban mégis megkatalmazza fiát, követőjét a trónon, hogy a miniszterelnök, a patriarcha, a semmitőszék elnöke és az udvari miniszter tanácsai szerint ötvenmillió lejt mai értékben az arannyal szemben, osszon szét a következő intézményeknek: a iasi-i Ferdinand-egyetem alapjának, a Ferdinand mezőgazdasági árvaháznak, a Román Akadémiának, hogy román gazdasági kérdések tanulmányozására díjat tüzzön ki, a Földrajzi Társaságnak, az ortodox egyháznak, az egyesült katolikus, protestáns és zsidó egyháznak, a tiszték segélyegyletének, a sibiui-Astranak, a cernauti és chisinaui kulturalegyletnek. Ennek az összegnek a felosztása halála után egy évvel kezdődik, addig a kamatok a királyi udvar és személyzele között osztandó szét. Ez utolsó óhajomat azzal a gondolattal zárom — fejezi be végrendeletét az elhunyt uralkodó — amely egész életemen át vezetett. Kérem az égi Gondviselést, örködjön drága népem felett és alázattal hajlok meg az Ur akarata előtt.

Majd ezután következik az 1926. január 11-én kelt pótvégrendelet, amely Mihály királyt teszi örökösé.

Az elhunyt király végső akarata igen mély hatást tett a jelenlévőkre. Mária királyné nem tudta visszatartani zokogását és a többiek is mélyen megindulva hallgatták a nagy uralkodó végső akaratát.

A régenstanács parancsa a hadsereghez.

A régenstanács tegnap a következő napi-parancsot intézte a hadsereghez:

Katonák! Dicső és fényes uralkodás után, amelyet a nemzet, az ország és a hadsereg érdekében oly sok bölcsességgel, áldozattal és vasakarattal töltött be a mi nagy és drága királyunk, örökre lehunyta szemét, amely állandóan szeretettel tekintett rátok. Atyai szíve állandóan veletek volt nappal, éjjel, békében és háborúban, az egyesülés harcaiban, a ve-

szedelmekben és dicső pillanatokban. Vezetése alatt győztek és megakották az összes románok nemzeti egységét és a harcműködőn szerzett borostyánágakkal koszorúzták meg őt és díszítették saját homlokotokat.

Katonák! Bizunk abban, hogy valamenynyien, parancsnokoktól a legutolsó katonáig ugyanazt a fegyelmet fogjátok tanusítani, amely a hadsereg alapja és érdemesek lesztek arra a bizalomra, amelyet belétek helyezünk s minden erőfőket a haza s a trón rendelkezésére bocsátjátok, szeretettel és megingathatatlan hűséggel vevém körül a méz fiatal királyunkat. Kiáltuk együtt: Eljen Öfelsége I. Mihály király!

Miklós, Románia hercege, Miron Cristea, Románia patriarhája, George Buzdugan.

Az ellenzék manifesztációja a kamarában.

A kamara hétfői ülésén Bratianu Ionel miniszterelnök deklarációt olvas fel az új királyé a régensek beiktatására vonatkozólag. Ez alkalommal Maniu Gyula a nemzeti-paraszt-párt nevében szintén deklarációt fog felolvasni, amelyben elismeri a jelenlegi helyzet legalitását, de egyuttal követeli, hogy a törvényesség minden tekintetben helyreálljon. Egyébként a nemzeti-paraszt-párt összes vezetői résztvesznek a curtea de argesti temetésén.

Fekete Mihályt

három hónapi fogházra ítélték.

A timisoarai hadbírószék súlyos büntetése. — Nyomban letartóztatták a timisoarai szinigazgatót, aki azonnal megkezdte büntetését.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) Fekete Mihály timisoarai szinigazgatót tegnap vonta felelősségre a timisoarai hadbírószék hatósági személynék kétféle megsértése miatt. A szinigazgatót Lapron kapitány védte, mivel Fekete nem hozott magával védőügyvédet a tárgyalásra.

Az első vádirat a következőkről szól: 1924-ben Fekete Lugojon tartott előadásokat és amikor megjelent a pénztárnál Florescu Illés pénzügyi adminisztrátor és vizsgálni kezdte a jegyeket, mivel a pénzügyigazgatóság nem bélyegezte le azokat, Fekete kiutasította az adminisztrátort és eközben sértő kifejezést is használt. Eugen Mihály lugoi pénzügyigazgatósági tisztviselő tanuallomásával alátámasztotta a vádirat állításait. Fekete védekezésében elmondotta, hogy a kérdéses napon több fiatal pénzügyigazgatósági tisztviselő járt nála, akik azt mondták, hogy este ők fogják a jegyeket lebélyegezni. Kévéssel azután egy idősebb ur jött és kijelentette, hogy ő az igazgató, ő bélyegzi felül a jegyeket és ha bárki más jön, azt dobja ki. Erre este egy idegen urat látott a kasszában jegyeket vizsgálni, akit ki is utasított. Őt perc múlva megtudta, hogy az ismeretlen ur maga az adminisztrátor volt, mire ő a prefektus, a polgármester és több magasrangú tiszt jelenlétében bocsánatot kért a félreértésért, aki kezét is adott neki és megbocsátott.

A másik vádirat arról szól, hogy 1927. március 27-én megjelent a timisoarai téli színházban Banciulescu Ioan román újságíró, a betegsegélyző pénztár hivatalnokja az alfőnök és egy rendőr kíséretében és 21.000 lejes tartozást akartak behajtani, mire Fekete kiutasította őket. A feljelentők erre állítólag megemlítették, hogy ők állami tisztviselők és az ügy a hadbírószék elé kerülhet, mire Fekete a hadbírószéket is megsértette.

Fekete azzal védekezett, hogy Banciulescuról, akit mint újságíró ismert, nem tudta, hogy a Casa Cercuala tisztviselője. A pénzzel pedig nem ő, hanem Franyó tartozott és ezért vissza is adták neki a pénztár igazgatóságánál a Banciulescu által lefoglalt jegyeket. Franyó aztán le is fizette ezt a tartozását. Fekete elismerte, hogy a „micsoda disznóság ez“ kitéltet használhatta, de mást nem mondott. A vád. és védbeszédek elhangzása után a hadbírószék Feketét mindkét esetben bűnösnek mondta ki és három havi fogházra ítélté. A szinigazgatót azonnal le is kísérték a fogházba, ahol megkezdte büntetésének kitöltését.

Moszkva büntet a bécsi forradalom miatt

Visszahívták a bécsi szovjetkötvetet. — Incidensek nélkül folyt le a rendőrök temetése. — Derűs epizódok a véres bécsi forradalomból.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Csütörtök délután fél 4 órakor folyt le a második nagy temetési nap Bécsben: ekkor kísérték utolsó utjukra a forradalmi napok rendőráldozatait. A temetés, amelyen résztvettek Hainisch köztársasági elnök és az egész kormány, az összes hivatalok és hatóságok fejei, imponáló pompával ment végbe. Ezen az emlékező napon Schober rendőrfőnök napiparancsban emlékezett meg a rendőrség négy halottjáról, nevezetesen Schimmerl Mihály főtörzsőrmesterről, Böck József kerületi inspektorról, Strigl Ferdinánd bűnügyi inspektorról és Grün Henrik vasuti csendőrküldeti inspektorról, akiket kötelességük hű teljesítése közben ért utól a halál. Megemlékezik a napiparancs arról is, hogy a rendőrségnek még 58 súlyos (néhány közöttük életveszélyes), 202 kevésbé súlyos és 163 könnyű sebesültje van. A kormány sajnálkozása mellett köszönetét és elismerését fejezte ki a rendőrségnek és kijelenti, hogy a halottak hátramaradottairól gondoskodás történik. Adja Isten, — így végzi Schober — hogy ez a harc lett legyen az utolsó és a borzalmas áldozatok emléke visszatartsa a polgárokat az átkos visszavonástól.

Esküvő a golyózáporban.

A bécsi lapok ma is folytatják a véres napok érdekes epizódjainak leírását. Legérdekesebb ezek között az, hogy péntek délután, amikor a Bellarián és Mariahilferstrassen sorjűzek dördültek el és véres alakok futkároztak ordítva, a Mariahilferstrasse egyik mellék-uccájában egy ház előtt 3 fiakker állott, a kocsisok cilinderben és virággal a gomblyukukban. Egy boldog pár most érkezett meg az anyakönyvvezetőtől. Jellemző a bécsi mentalitásra, hogy a kocsikat rögtön pár száz ember vette körül és a „burzsujlányok“ esküvője egyszerre érdekesebb lett, mint az igazságügyi palota, a barrikád, a „Schober-kutyák“, meg minden. A bémészködők csoportja egyre nőtt, sőt legtöbbje olyan volt, aki most jött a harcból, de ezeknek feldult arcát is azonnal elsimitotta az a hamisítatlan, kedélyes bécsi mosoly, amikor megtudták, hogy ennek az új és csendes csoportosulásnak mi az oka. Amikor pedig kijött az izgalomtól sápadtan a fátyolos menyasszony, még a tradicionális „ach“ felkiáltás sem maradt el és a kocsik után vidáman integettek a forradalmárok. Aztán tanácstalanul összenéztek egy percre, néhány golyó porzott a házfalon, az arckok visszakomorodtak és az előbb még békés, lagzit néző csoport vad ordítással rohant a Mariahilferstrassera, ahol javában állt a harc.

Az önkéntes forgalmi rendőr.

Pénteken déltájtt már mindenholnan bevonták a forgalmi rendőröket és így az operakeresztesés is nélkülözötte a fehérkeztűs, forgalmat dirigáló rendőrt, sőt a fényjelző sem működött. Az egész azonban nem tartott sokáig, mert a keresztesés közepén csakhamar megjelent egy hatalmas szőke fiatalember, aki szakadt nadrágja, gallérlékű inge és ravasz wildwest-kalapja ellenére, mégis a külvárosi dandy típusa volt és balkezére egy színes szalagot tűzve, egy hetekkel ezelött állítólag fehér zsebkendővel, mint botpótlékkal „irányította“ a mentőautók forgalmát. Két óráig „működött“ itt ez a saját magától kinevezett „rendőr“, a ki nek ugylátszik titkos életideálja lehet a közlekedési rendőr posztja és megfedekezve mindenről szorgoskodott, főleg azonban a jelzések stramm mivoltára ügyelt. Nemsokára azonban megjelentek a valódi rendőrök és beszüntették az önkéntes rendőr hadonászait. Annyi azonban bizonyos, hogy 20 év múlva büszkén fogja majd elmesélni gyermekeinek az operakeresztesés önkéntes forgalmi rendőre, hogy ő volt ama nevezetes ember, aki 1927. júliu-

sában megmentette Bécsset a legborzalmasabb katasztrófától.

Heimwehrt szerveznek Ausztriában.

A budapesti Új Nemzedék értesülése szerint a burgenlandi keresztényszocialista szervezetek követelni fogják, hogy a szocialista védőszervezetet oszlassák fel. Ha nem sikerül az akció, akkor földművesekből és polgárokból megszervezik a nemzeti véderőt, az ugynevezett Heimwehrt.

A bécsi jelentések szerint a következő követségek üdvözölték Seipelt a zavargások szerencsés befejezése alkalmából. Először a magyar, majd sorban az amerikai, angol, finn, román követek üdvözölték a kancellárt. A bécsi forradalom kudarcával kapcsolatban — hír szerint — visszahívták a bécsi szovjet követet. A követnek — mint beavatottak tudják — a szovjet szemére veti, hogy ügyetlen taktikája miatt valott kudarcot a forradalom és ezáltal súlyosan kompromittálta a szovjetet.

Rekvium a halott rendőrökért.

A bécsi fogadalmi templomban ma délelött gyászistentiszteletet tartottak a halott rendőrökért. A rekviumen megjelent a rendőrség egész vezetősége. Ma éjjel ismét meghalt egy sebesült az eiselsbergi klinikán és ezzel a halottak száma százegyre emelkedett. A kórházban fekvő betegek állapota annyira javult, hogy nemsokára elhagyhatják az ágyat. Pick német kommunistát, ki repülőgépen érkezett Berlinből Bécsbe a véres napokban és okmányok nélkül lépte át a határt, a rendőrség kitoloncolta Ausztriából.

Futószőnyegek
90.— Lejtől óriási választékban
Vándor divatruházban
Strada Metianu.

Eltűnt egy leány Aradon.

Az aradi rendőrség egy titokzatos aradi utlászonyt keres, aki magához csalta a vidéki leányt.

(Arad, július 22.) Ma délelött Sfat Jakob és felesége mácsai lakosok jelentést tettek az aradi államrendőrségen, hogy tizenhárom éves leánykájuk, aki három nappal ezelött Aradra jött, titokzatos módon eltűnt. A kétségbeesett szűlők elmondták, hogy leánykájuk már régebben be akart jönni Aradra, hogy itt alkalmazást kapjon. Megismerkedett egy Aradon lakó leánnyal, aki megígérte, hogy hamarosan foglalkozást szerez neki. Néhány nappal ezelött Sfat Florea levelet kapott Aradról, amelyben egy állítólag Aradon lakó ur-asszony fészölította, hogy jöjjön be a városba és lépjen be hozzá szolgálta. A levélben pontos időt jelzett a levél írója, amikor a leánykát az állomásnál fogja várni. Sfat Florea boldogan fogott hozzá a csomagoláshoz és három nappal ezelött bucsút vett szűleitől és néhány lejjel zsebében elutazott Aradra.

A leány édesapja tegnap Aradra jött és elhárta, hogy meglátogassa gyermekét. Sfat Florea otthon hagyta az állítólagos ur-asszonytól levélben kapott címet, de amint kiderült, a jelzett név és ucca nem is létezik Aradon. A szűlők érthető kétségbeeséssel panaszolták el a rendőrségnek leánykájuk eltűnését és afeletti félelmüknek adtak kifejezést, hogy a szerencsétlen gyermek lélekkufárok karmai közé került. Sfat Florea fejlett növésű, szőkehajú leány, kissé dadogva beszél. A rejtélyes módon eltűnt leányka felkutatására a rendőrség bevezette a legszélesebb körű nyomozást.

— Terjed az ellenforradalom Oroszországban. Varsóból jelentik: A kiewi jelentések szerint június havában Ukrajnában és Középoroszországban többet letartóztatás történt. A hírek arról is tudnak, hogy a szovjet Vladivosztokban a legutóbbi napokban 45 halálos ítéletet hajtott végre. A forradalom mindinkább terjed. Kronstadtban a cseka három hivatalnokát ismeretlen tettesek meggyilkolták. A szovietsajtó már abba hagyta a kivégzések közlését — valószínűleg parancsra.

Erdély kisebbségei mélységesen fájlalják I. Ferdinánd halálát

Az elhunyt uralkodó szerette a kisebbségeket. — Királyi barátság magyar urak iránt. — A magyarság koszorúja a király ravatalán.

Hans Otto Roth és Szentkereszthy Béla képviselők nyilatkoznak az elhunyt királyról az Aradi Közlönynek.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i szerkesztőségétől.) Hans Ottó Roth, a német párt elnöke, igen kedvelt embere volt. Ferdinand királynak, gyakran jelent meg nála kihallgatáson és ma, amikor alkalmunk volt találkozni a német pártelnökkel, megkértük, mondja el emlékeit a halott királyról.

Az erdélyi németek vezére a király előtt.

— Nyolc évvel ezelőtt jelentem meg első ízben a királynál kihallgatáson, 1919. január 28-án én voltam az első német, akit a király a háború után kihallgatáson fogadott. A romániai németek üdvözlését adtam át akkor Őfelségének. Másodízben 1921-ben jelentkeztem kihallgatásra, amikor a készülő agrártörvény ügyében hallgatta meg véleményemet Őfelsége, két évvel később a népoktatási törvényre vonatkozólag hallgatott meg Őfelsége és 1925. december havában az általános politikai helyzet ügyében fogadott a király. E négy audiencián kívül, egy ízben résztvettem egy udvari ebéden is. Többször volt alkalmam a nagy uralkodóval beszélni, mint más halandónak és így talán jobban is meg tudom ítélni azt a nagy és pótolhatatlan veszteséget, ami a király halálával Romániát és az itt élő kisebbségeket érte.

Az uralkodó szerette országának kisebbségeit.

— A király nagy szimpátiával viselkedett a kisebbségek iránt és ha csak lehetett, segített rajtuk, sokszor interveniált is a kisebbségek érdekében. Ha egy olyan kérdés merült fel, hol a kisebbségi érdekek veszélyeztetve voltak és mi Őfelségéhez fordultunk, akkor majdnem minden esetben magához hívatta a minisztereit. Természetesen nem fordulhatunk minden kérdésben a királyhoz, voltak apróbb ügyek, melyeket a kormány a saját hatáskörében oldott meg. A főbb és döntő jelentőségű kérdésekben, mindig éreztük a király jószágos kezét. Hangsúlyozom, hogy nemcsak velünk a német párttal, hanem a magyar kisebbségekkel szemben is igen előzékenyen viselkedett és ma már nem tudok visszaemlékezni, de úgy rémlik nekem, hogy egy alkalommal igen jóakarattal emlékezett meg a magyarokról. Különben a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a király a magyarokat szerette, hogy a budapesti lapok a legmelegebb hangon emlékeztek meg a halála alkalmával és úgy emlékeztek meg róla, mint a magyarok barátjáról.

Királyi közvetlenség a kihallgatáson.

— A kihallgatás alkalmával a király németül beszélt velem és olyan közvetlen, természetes volt hozzám, ami sohase fordulhatott volna elő a Habsburgok idejében, ahol az utolsó pillanatig a merev spanyol etikett szabályai szerint történt a fogadtatás. A bécsi udvarban például sohasem történhetett volna meg, hogy valaki, akit a király fogadott — helyet foglalhatott volna, még akkor sem, ha a király ülve tartotta meg a kihallgatást. Ferdinand király, amikor megjelentem nála, leült és egy kézmozdulattal engem is helyet kínált meg. Azt hiszem a második kihallgatásom alatt történt, hogy a beszélgetésünk kissé sokáig húzódt. Már több mint két óra hosszáig voltam bent a király dolgozószobájában, amikor belépett a király adjutánsa a szobába és jelentette, hogy az udvari vonat készen áll, hogy kimenjen Sinaiára.

A király legyintett a kezével.

— Várjanak egy kicsit...

Én önkénytelenül felemelkedtem a helyemről, mintegy bocsánatot kérve, hogy én tartottam fel ennyi ideig a királyt. De Őfelsége

jóságosan intett, hogy csak maradjak ülve.

— Es ist so gut, wenn ich mich einmal ausprechen kann — ogy jól esik, ha az ember egyszer kibeszélheti magát...

I. Ferdinand jól ismerte Erdély magyaráit.

Az ilyen kihallgatások alkalmával természetesen az általános politikai kérdések letárgyalása után sok mindenféle szóba került. A király érdeklődött az erdélyi viszonyokról és ilyenkor láttam, hogy mennyire pontosan van informálva minden kérdésről. Minden nevezetesebb emberről hallott, ismerte őket, például pontosan tudta, hogy Majláth, Bornemissza püspökök hány évesek, ismerte az ősz Ferencz József püspököt, de a szóban forgó törvényeket is oly részletességgel ismerte, ami nem egyszer ejtett engem bűnületbe. Például emlékszem, hogy a Titulescu-féle adótörvényről beszélgettünk és pontosan megmondta, hogy az egyes adók százalékai milyen százalékos emelkedést mutatnak. Egy másik alkalommal az agrártörvény került szóba, és akkor csodálkozva láttam, hogy a bonyolult törvény paragrafusai között sokkal jobban kiismerte magát, mint sok honatya, akik pedig kötelelesszerűen foglalkoztak a törvénnyel. Éppen az agrárreform-törvénnyel kapcsolatban tudtam megállapítani, hogy Őfelsége, bár jóértelemben véve erősen konzervatív volt, azonban teljesen átértézte a szociális reformok szükségességét, együtt haladt a modern időkkel és az agrárreformról az volt a nézete, hogy a reform igenis szükséges, azonban az általános kiszajátítás után többé egyetlen egy mezőgazdasági területet, egyetlenegy barázdát sem szabad kiszajátítani... A király szívesen hallgatta meg tanácsadóit, figyelmesen hallgatott meg minden véleményt, míg csak valamilyen álláspontot el nem foglalt valamilyen kérdésben. Azonban abban a pillanatban, ha valamilyen ügyben már véleményt alkotott, akkor ezen elhatározásában konzekvens maradt és a felfogását nem változtatta. Ezen a téren is hasonlított az igazi nagy uralkodókra.

— A király szívesen beszélt németül és szerette a németeket s bizonyára nagy lelki megrázkódtatást jelentett számára, amikor a világháborúban a németeket az ellenfél oldalán kellett látnia, azonban bizonyos az, hogy a nagy uralkodó az utolsó betűig élete végéig megtartotta azt, amit 1889-ben fogadott, amikor azt mondta, hogy „Voi contopi existentei Meieixistentei Tari”. Bizonyos, hogy teljesen összeforradt ezzel az országgal, melynek legnagyobb uralkodója volt és amelyet nagygyá tett...

Anekdota a királyi kihallgatáson.

— A többszöri kihallgatásaim alatt volt egy kedves eset, mely nagyon jellemző Őfelsége vidám és emberszerető kedélyére. Egy alkalommal a nemzeti-parasztpárt vezérére Maniura került a szó. Annak idején sokat mulattak azon a kedélyes pohárköszöntőn, melyet Chisenevben Inculet tartott és ahol Inculet egy kedélyes történettel próbálta megmagyarázni, hogy a román államférfiak közül miért éppen Maniura az, aki még mindig nőtlén. Ezt az anekdotát akkor minden pártklubban mesélték és én abban a hitben, hogy Őfelsége már bizonyosan ismeri, céloztam erre az anekdotára.

Azonban Őfelsége előtt ez a kedélyes történet még ismeretlen volt és fejszólitott, hogy mondjam el.

Én azonban egy kissé szabadkozottam és megjegyeztem, hogy talán illetlenség volna, ha én kissé sikamlós vicceket mesélnék az uralkodómnak.

— Csak mondja el egész bátran, szólitott fel.

Akkor én tényleg elmondtam az Inculet történetét. Maniurának minden tétéről be kell számolnia a párt százask bizottságának és így természetesen bejelentette a házassági szán-

dékát is. A százask bizottság nagy örömmel vette tudomásul, hogy a pártelnök házasságra akar, azonban kijelentették, hogy a házasságot előbb ők veszik vizsgálat alá, hogy az mindenben megfelel-e Maniurának. És aztán így történt, hogy Maniura végleg agglegény maradt, mert ha tetszett is neki egy leány és el is vette volna feleségül, azonban a százask bizottság vizsgálata után — lemondott a házasságról...

Sokáig kacagott a király ezen a tréfán, azonban ez a kacagása nem Maniura rovására történt, akit ahogy én meg tudtam állapítani, jelentős politikusként tartott.

Udvari ebéd a királyi palotában.

— Az udvari ebéd szigorú etikettszerű formáit is bearanyozta Őfelsége elbájoló kedélyével. Az, aki első ízben vesz részt egy ilyen udvari ebéden, azon csodálkozik legjobban, hogy amikor bevezetik az ebédlőbe, ott látja a nagyogóan megterített asztalt, azonban — sehol sem lát széket. A széket az utolsó pillanatban tolja az ember alá egy lakáj. Ugyanis minden vendég háta mögött egy-egy lakáj áll, akinek csak az előtte ülő vendég kiszolgálása a kötelessége. Abban a pillanatban, ha a királynő megadja a jelet a felállásra, sorban mindenkinek fel kell állnia. A lakájok, akik az ember háta mögött állnak, nyomban kihúzzák a vendég alól a széket. Egy ízben egy jugoszláv ezredes, akivel együtt vettem részt egy ilyen udvari ebéden, kissé elkésve keft fel a helyéről és a lakáj, aki erre nem számított, kihúzta alóla a széket, a szegény ezredes majd végigesezt a szőnyegen, ha a lakáj el nem kapja. Ugyanezen az udvari ebéden történt, hogy az ebéd végével a felséges pár bennünket vendégeket ott tartott majdnem két óráig keresztül. Bratianu Ionel akkor Párisban volt és Pherekyde helyettesítette. Az ebéd végével egyszer csak Pherekyde elsápadt és elájult. Valami szív baja volt, ami hat esztendő múlva halálát is okozta. Éppen ott volt Vaida Sándor, aki tulajdonképpen orvos, levettük Pherekyde frakkját és első segélyben részesítettük, a felséges pár csak akkor távozott a szobából, amikor meggyőződtek arról, hogy az illusztris vendégüknek semmi komolyabb baja nem történt.

Az ilyen udvari beszélgetések alkalmával mindig a vendégek anyanyelve szerint folyt a beszélgetés, velem például mindig németül beszélt Őfelsége, azonban az ilyen udvari ebéd alkalmával angolul, franciául, sőt olaszul is folyt a társalgás.

A németpárt koszorúja a király koporsóján.

— A német párt, — fejezte be Hans Otto Roth érdekes emlékezéseit — illő módon öhajjt részt venni a temetésen, Kreuter és én meggyünk el Curtea de Argesbe és a németek koszorúját fogjuk a koporsóra elhelyezni a következő felirattal: „In Ehrfurcht und Dankbarkeit die Deutsche Partei in Rumänien.”

Magyar vélemény Ferdinand királyról.

Báró Szentkereszthy Béla magyar képviselő közeli rokonságban van a Stirbey-családdal és még a háború előtt több ízben jelent meg a román királyi udvari körökben. Alkalmunk volt ma Szentkereszthy báróval beszélni, akit ugyancsak megkértünk, hogy mondja el a királyi udvarban gyűjtött emlékeit:

— Ferdinand király — mondta: Szentkereszthy báró — egyike volt a legáldottabb fejedelmeknek, jószívű volt és nemesen gondolkozott, és amikor beszélt valakivel, teljesen lebilincselte hallgatóját közvetlen modorával. Igen szerette a sportot, nagyon kedves szórakozása volt az autózás. Azonban minden sport felett előnybe helyezte a vadászatot. Ha nem volt alkalma vadászkirándulásra, akkor oly módon elégitette ki a nemes szenvedélyét, hogy azokkal, akiről tudta, hogy szintén sze-

Sámszon

ariszabónál új Neuman-ház.

Készült férfiruhák a legelegánsabbak.

Szövetnagyraktár. 1027

140 emtr. sz. divatos bordűrös

marocain 150.— Lejtől

Vándornál!

retik a vadászatot, sokáig elbeszélgetett vadász kalandokról. En még a háboru előtt Károly király udvarában ismertem meg Öfelségét, amikor még trónörökös volt, de azóta is egynéhányszor alkalmam volt kihallgatáson jelentkezni nála.

Királyi barátság magyarokkal szemben.

— Milyen volt az udvari ebéd? — kérdeztük Szentkereszthy bárót.

— Nyomatott meghívót kapnak a vendégek az udvarmestertől. Ahol pontosan jelezve van az idő, amikor jelentkezni kell az udvari ebédre. A vendégeket a szolgálattévó tiszt fogadja és azoknak, akik első ízben vesznek részt ilyen udvari ebéden, pontosan megmagyarázza a tennivalóit és a helyet, melyet el kell foglalnia. A sinai udvari ebéd, ahol én a többek között részt vettem, inkább olyan családi jellegű összejövetel volt. A meghívott vendégek az előcsarnokban gyülekeztek és várták, míg megérkezik a felséges pár. Sorban kezét fogták valamennyi vendéggel és mindegyikhez volt néhány kedves szavuk. Ezután történt a bevonulás az ebédlőbe. Elöl ment a királyné, őt követte a király és ezután jöttek a vendégek és az udvarhölgyek. Az udvari ebédeken a társalgás vagy németül, vagy franciául folyt. A királyné inkább angolul szeretett beszélni, míg a király szívesen elbeszélgetett németül.

— Öfelsége igen barátságosan érzett a magyarokkal szemben és személyileg egynéhány magyar urral volt jó viszonyban; azt tudom, hogy Zichy Rubidó magyar követet minden esztendőben meghívta a pelesi kastélyba.

— A Magyar Párt, gróf Bethlen György elnökön kívül engem, Jósika bárót és Paál Árpádot delegálta, hogy a temetésen részt vegyünk s Erdély magyarsága nevében koszorut helyezünk a nagy király ravatalára.

H I R E K.

— **A magyar lutheránusok részvéte.** Az ev. lutheránus egyház aradi szuperintendense Öfelsége I. Ferdinánd király halála alkalmából a kultuszminiszternek 33621. sz. rendelete alapján az összes egyházakhoz utasítást küldött, hogy a gyász jeléül a temetés napjáig mindennap harangozzanak és 24-én istentiszteletet tartsanak. A szuperintendens a kultuszminiszternek sürgönyileg fejezte ki a zsinat-presbiteri ev. egyház részvétét és kérte, hogy azt a kabinetirodához juttassa el.

— **Szombaton nincs munkaszünet.** Az aradi munkafelügyelőség közli, hogy a holnapra elrendelt munkaszünetet visszavonták. Holnap, szombaton minden üzlet nyitva tarthat, minden üzemben dolgozhatnak, mint rendes hétköznapokon.

— **Teljesítették Aradváros köztisztviselőinek jogos fizetési igényét.** Több ízben ismertettük az aradi városháza tüzoltói, hivatalszolgái és agentjei fizetésének ügyét. Mint ismeretes, a miniszterium nem hagyta jóvá a tavalyi fizetésüket, amelyet leszállított visszamenőleg január 1-ig, úgy, hogy az érdekelteknek hat hónapra vissza kellett volna fizetniök a differenciát, ami teljesen tönkretette volna megélhetésüket. Az érdekeltek azonban megtagadták a fizetési utalványok aláírását és bejelentették, amennyiben helyzetüket nem rendezik, elhagyják a szolgálatot. Enniben maradt az ügy egészen ma délelőttig, amikor is Angel István dr. polgármester indítványára a permanens bizottság — ugyszólván a 12-ik órában — rendezte az ügyet. Ha most nem intézték volna el a fizetések kérdését, a hivatalszolgák, tüzoltók és agentek már hétfőn elhagyják helyüket és Arad tüzoltóság nélkül maradt volna. A permanens bizottság arra való hivatkozással, hogy az érdekelteknek szerzett jogaik vannak, amit elvenni tőlük nem lehet, megadta nekik a régi, eddig élvezett fizetésüket és elrendelte ennek kiutalását, ami már hétfőn meg is történik. A változást beveszik a költségvetés módosításába, amelyet a városi tanács amugy is szombati ülésén tárgyal le.

— **Házasság.** Malomgátfalvi ifj. Diószeghy József és Gruber Erzsike folyó hó 24-én, vasárnap este 8 órakor tartják esküvőjüket a Minoriták-templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Az aradi kormány a történelem lapjain.

Miért maradt ki Pálmai Lajos dr. volt aradi közjegyző az ugynevezett szegedi kormányból. — Érdekes történelmi leleplezés az ellenforradalmi kormányok kulisszái mögül.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Magyarországon most egy, nagyszabású gyűjtemény indult meg a „Magyar városok monografiája” címen. Most jelent meg ennek a gyűjteménynek első kötete páratlanul díszes kiállításban, amely Szeged város monografiáját tartalmazza. Kiss Ferenc, dr. Tonelli Sándor és Sz. Szigeti Vilmos öltetesen szerkesztették meg a második legnagyobb magyar város monografiáját, amelynek 21 cikkét a szegedi élet kitünő ismerői írták. Ez a könyv helyet foglal majd a legújabbkori Magyarország történelmi kútfői között.

Legérdekesebb rész a könyvben az aradi, illetve szegedi kormány szereplése, amelynek történetét Kelemen Béla írta meg. Emlékeztet még nekünk, hogy 1919-ben Aradon, mely akkor francia megszállás alatt volt, a franciák védelme alatt megalakult gróf Károlyi Gyula elnöklété alatt az u. n. aradi kormány, amelynek tagja volt Pálmai Lajos dr. aradi közjegyző s dr. Varjassy Lajos is. Ez a kormány Szegedre ment és június másodikán Szegeden ünnepléses proklamációt bocsátott ki. Erről az aktusról erősen lírikus színezettel emlékezik meg a könyv, de pár sorral később már oknyomozó történész tollára méltó megállapítás-

— **Három évi fegyház gyilkosságért.** Emberölés büntette miatt állott ma az aradi törvényszék Fikker—Pop tanácsa előtt Albis Jeromos, 34 éves sikulai gazdaember. A vádirat szerint Albis ez év januárjában ittas állapotban összeszólalkozott Ardelean János borosjenői emberrel, akire rálőtt. A golyó halálosan találta Ardeleant, mire Albist letartóztatták. Az ügyben ma megtartott főtárgyaláson a tanúk elmondották, hogy Albis 1927. január 7-én ittas állapotban tért be a Ples-féle vendéglőbe, ahol bort kért, majd rendetlenkedni és törni-zuzni kezdett. Az ivóban lévők közül ekkor többen közbevetették magukat, Albis egy időre elcsendesedett, később azonban sértegetni kezdte a szóltanul üldögélő Ardeleant, aki erre el is távozott a korcsmából. Alig lépett azonban az uccára, amikor Albis utána sietve, a korcsma ajtajából revolveréből utána lőtt Ardeleannak, akinek a golyó fejébe fúródott és nyomban holtan esett össze. Albis János a mai főtárgyaláson azzal védekezett, hogy teljesen ittas állapotban volt, amikor tettét elkövette és arra sem emlékszik, hogy revolvere lett volna. A törvényszék azonban nem vette tekintetbe a vádlott kifogását és Albis Jánost szándékos emberölés büntette és tiltott fegyverviselés miatt 3 évi fegyházbüntetésre ítélte. Vádlott felmentésért, Mandru ügyész súlyosbításért felebbezett.

— **Az Unió beleavatkozott Nicaragua belügyeibe.** Buenos-Ayresből jelentik: Argentiniában és Braziliában nagy felháborodást keltett az U. S. A. beavatkozása Nicaragua belügyeibe. A lapok éles cikkeiben követelik, hogy az Egyesült-Államok vonják vissza csapataikat, mert Nicaragua liberálisai nem handiták, akiket állatok módjára lehessen pusztítani.

— **Könyvolosósági kirakat Kerpelnél.**

— **Kétszázötvenkilenc idegent utasítottak ki Aradról.** Az aradi munkafelügyelőség most készült el az idegenek tartózkodási engedélyének rendezésével. Ennek folytán kiderült, hogy Aradon és a megyében 1019 idegen család van. Közülük 727-en megkapták a teljes évre szóló hosszabbítást, 73 pedig pár hónapra szóló hosszabbítást kapott. 219-et teljesen elutasítottak. Ez utóbbiak vagy munkanélküliek, vagy pedig oly egyének, akiknek iratai nem voltak rendben. A kiutasítottaknak 8 napon belül el kell hagyni az ország területét. Akik néhány hónapra kaptak tartózkodási engedélyt, azok felebbezhetnek, még pedig egy hónappal engedélyük lejártá előtt. A családok valamennyien kötelesek az új bélyegtörvény értelmében egy új bélyeget vinni a sziguran-cára és pedig, akik 200 lej fizettek a pénzügyigazgatóságon, azok 200 lej bélyeget, akik 400 lej fizettek, azok 500 lej bélyeget, akik 1000 lej fizettek, azok 1000 lej bélyeget tartoznak magukkal vinni.

sal találkozunk. „Eredményében mélyreható meghasonlásnak — írja Kelemen — lett kúndulópontja az a tény, hogy gróf Károlyi Gyula igazságügyminiszternek eredetileg Pálmai Lajos aradi közjegyzőt vette fel kabinetjébe, de a Kelemen Béla utján kifejezett aggályok folytán mégis meghiusult, hogy zsidóvállású politikus legyen az igazságügyminiszter.” Ez a mélyreható meghasonlás 8 év múltán sem tűnt el teljesen a magyar közéletből. Érdekes, hogy a cikkíró a Károlyi Gyula-féle kormány ellen a francia vezetőség előtt hangoztatott vádaskodások befolyásos támaszát egykori minisztertársában nevezi meg. Ezekből aztán ki is derül, hogy belsőleg mi akadályozta meg az aradi, illetve akkor már szegedi kormány eredményes működését. Jellemző egyébként, hogy csupán egyetlen okmányt közöl idevonatkozólag a cikk, az Ábrahám-kormány utolsó minisztertanácsi jegyzőkönyvének egyik pontját, amelyben épen dr. Varjassy Lajos és Pálmai Lajos azt javasolják, hogy a budapesti kormány a szegedi kormány tagjainak miniszter-címét és nyugdíjjogosultságát állapítsa meg.

A monográfia ezenkívül még Szeged nagy embereinek ténykedésével és birtok-alakulásával foglalkozik.

— **Megölték egy orvost szerelemből.** Szolnokról jelentik: Ma délelőtt Dévaványán Csatlós Ede ispán leánya lelőtte Breuer Imre orvost. A gyilkosságnak valószínűleg szerelmi háttere van, mert az orvos már hosszabb ideje panaszkodott arról, hogy a leány szerelmével üldözi. Dr. Breuer különben azonnal kiszervekedett. A titokzatos hátterü gyilkosság ügyében a nyomozás megindult.

— **Szabadonbocsátottak husz kommunistát.** Budapesten. Budapestről jelentik: Ma délután hirdették ki a bírósági határozatot a Szántó-féle kommunista-pörben. A vádlottak közül huszat szabadon bocsátottak. Szántó Zoltán és több társa azonban továbbra is fogságban marad az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatásának büntetésével vádolva.

— **Aradi tenniszeczők Jugoszláviában.** Szabadkáról jelentik: A Palicsi Tennis Klub rendezésében tegnap kezdődött meg az utódállamok tennisz-olimpiája, amelyen Magyarország, Ausztria, Románia és Csehszlovákia, valamint Jugoszlávia legkiválóbb versenyzői vesznek részt. Romániát az aradi Hellas három legkiválóbb versenyzője, Fülöpp Béláné, dr. Lupp György és Dörner László képviselik.

— **Zeneszó a gyász napjaiban.** Ma reggel a rendőrposztok jelentették az aradi nyomozó hatóságoknak, hogy a Str. Gojdu (Szent István-u.) 9. és Str. Metianu (Forray-u.) 9. számú házakban az éjszaka folyamán hangos mulatozás folyt. A házakból tánc és zene hangja hallatszott az utcákra. A hatóságok részéről nyert információk szerint, a helyén nem való mulatozás, most, a nemzet gyász idején, kinos feltűnést keltett.

— **Csicserin békét akar Angliával.** Moszkvából jelentik: Csicserin messzeható politikai változás létrehozásán dolgozik. Hír szerint állást foglal a Franciaországnak nyújtandó engedmények és az Angliával történt konfliktus liquidálása érdekében.

— **Lopás faluról-falura.** Az aradi törvényszék ma lopás és csavargás miatt 1 évi börtönre ítélte Berenda Losnita munkanélküli boddli cipészsegédet, aki az elmúlt télen faluról-falura vándorolva, óvatlan pillanatokban minden keze ügyébe eső tárgyat elemelt. A csavargó cipészsegéd megnyugodott az ítéletben.

— **Akit az éhség tolvajjá tett.** Az aradi törvényszék szüneti tanácsa ma 6 havi elzárásra ítélte Sapira Herman 20 éves aradi cipészsegédet, aki ez év tavaszán éjszaka behatolt Luttwák Józsefné lakásába és onnan különböző holmikot lopott el. Sapira azzal védekezett, hogy a lopás elkövetésekor munkanélküli lévén, éhezett és valósággal kényszerítve volt tette elkövetésére.

— Áthelyezték az aradi lovasdivízió parancsnokát. Prodan János tábornokot, az aradi lovasdivízió parancsnokát a timisoarai első gyalogsági divízió parancsnokává nevezték ki. Ez a kinevezés, noha osztatlan örömet kelt a főbörnök számos tisztelője körében, bennünket aradiakat mégis szomorúsággal tölt el, amennyiben egy olyan főtiszt hagyja el ennek folytán ezt a várost, akit tartózkodása alatt csak becsülni és szeretni tanult meg mindenki. A timisoarai közönség már is nagy örömeinek adott kifejezést, hogy mint divizionáriust látja viszont Prodan tábornokot, aki mint az ottani lovasbrigád parancsnoka két évvel ezelőtt még Timisoarán teljesített szolgálatot. A timisoarai divízió eddigi parancsnokát, Darvari Mihály tábornokot a bucaresti-i legfelsőbb katonai semmitőszék elnökévé nevezték ki és ennek helyébe lép most Prodan tábornok. Darvari holnap érkezik meg Bucarestből Timisoarára és ekkor átadja Prodanak a divízió parancsnokságát.

— Kiosztják a jékkáregélyeket. Georgescu János megyei prefektus elrendelte, hogy az aradi jékkárbeosztó bizottság már a jövő hét elején kezdje meg működését, hogy a kárvallottak között meg lehessen kezdeni a segélyek kiosztását. A prefektus felkérte a várost, hogy delegáljon ebbe a bizottságba két tagot. Angel István dr. polgármester ma Radovan Milivoj városi tanácsost és Covacevic Iván gáji előliárot delegálta a kárbeosztó bizottságba, amely hétfőn meg is kezdi működését.

— Titokzatos csecsemőhullák a berlini állatkertben. Berlinből jelentik: Az ottani állatkertben három csecsemőhullát találtak szépen készített csomagban. Mindhárom már oszlásnak indult. A rendőrség szigorú nyomozást vezetett be.

— Gyilkos anya az aradi törvényszék előtt. Ma tároválták az aradi törvényszéken Pansa Marinka 20 éves bokszegei cselőleány bűnösét, aki piciny gyermekét meggyilkolta. Az enyhítő körülmények figyelembevételével 3 havi elzárásra ítélték.

— Súlyos kritikákat mondott az excsászár második felesége. Newyorkból jelentik: Az egyik amerikai folyóiratban most cikksorozat jelenik meg, amelynek szerzője Hermina hercegnő, Vilmos excsászár felesége. Az excsászárné érdekes részleteket mond el az egyik cikkben a potsdami udvari életéről, amelyben még mint Schönaich-Carolath hercegnő vett részt. Megállapítja az excsászárné, hogy a császár és császárné tekintélye már a békében igen kicsiny volt és az udvarnál minden ténykedésüket megkritizálták. Ahogy az alsóbb néposztályoknál meglazította a rendet a kommunista propaganda, éppoly bomlasztó hatással volt az udvar életére a potsdami gerinctelen tárvényalók pletykája, úgy, hogy mielőtt még a háború kitört volna, az udvarnál teljesen aláásták a régi rendet.

Sakk.

— A londoni sakkverseny. Londonból jelentik: A sakkolympiász ötödik fordulójában a helyzet a következő: Magyarország—Olaszország 3—1, Ausztria—Franciaország 3—1, Csehország—Finnország 3—1, Argentína—Svájc 2 és fél—1 és fél, Németország—Belgium 2 és fél—1 és fél, Svédország—Spanyolország 2 és fél—1 és fél, Hollandia—Dánia 2—2, Dánia—Finnország 3 és fél—fél, Nagybritánia—Jugoszlávia mérkőzését elnapolták.

Rádió-műsor.

Szombat, július 23. Wien—Grác. 18.30. Kernstock-ünnp. — Pozsony. 18.20. Hangverseny. — Zágráb. 20.30. Jugoszláv népdalok. — Boroszló. 22.30. Táncczene. — Milano. 23. Jazz-band. — Prága. 21.30. Klasszikus valcerok. — London—Daventry. 19.45. Népszerű operák. — Leipzig. 22.15. Táncczene. — Stuttgart. 20. Kamara-est. — Frankfurt a. M. 20.15. Fuvószenekari hangverseny. — Róma. 17.15. Hangverseny. — Berlin. 22.30. Táncczene. — München. 20. Szórakoztató hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.15. Szórakoztató hangverseny. 19.30. „Sárga csikó”, népszimfonia. 22. Cigányzene.

Követelődik Grozavescu gyilkos felesége.

Ezer tárgyat igényel a meggyilkolt énekművész hagyatékából.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirati tudósítása.) Jelentettük, hogy Grozavescu Traian felmentett gyilkosa igényt állít fel Grozavescu hagyatékáért. Az özvegy pontosan elkészítette a leltárt és mintegy ezer hagyatéki tárgyat követel meggyilkolt férje vagyonából. Meglepető emlékezőtehetséggel feljegyezte a legjelentéktelenebb tárgyakat is. Egyik különös követelése annak a levélnek a fény-

képmásolata, amelyet annak idején Bisztría, Leó orvos, férjének barátja írt Grozavescunak és figyelmeztette, hogy Kövesdi Nellyvel való házassága szerencsétlenséget fog rá hozni. Grozavescuné annak idején megtalálta ezt a levelet férjénél és lefényképezte, most pedig ezt a másolatot követeli. Ezenkívül mintegy 800 schillinget követel Grozavescu Olgától, aki — állítása szerint — ennyit vett el tőle a gyilkosság után.

A Magyar Párt vezeterei állják a harcot.

Bethlen György gróf és Gyárfás Elemér nyilatkozatai a magyarság ellen elhangzott vádakról és azokról, akik elhagyták a zászlót.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A vasárnap nagy temetés után, amikor örök nyugalomra helyezik I. Ferdinándot, hétfőn veszi kezdetét újból a parlament normális munkája. Az országos Magyar Párt vezeterei már itt vannak Bucarestben, hogy Erdély magyarságának képviselőjében megjelenjenek az elhunyt király végtisztességén s aztán majd hétfőn teljes erővel folytassák azt a harcot, amelynek egyetlen célja a kisebbségi jogok megvédése és kivívása. Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke az Akadémia-uccai pártkörben fogadja az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársát.

Bethlen György gróf a magyarság ellen elhangzott sorozatos támadásokról.

— Mi az álláspontja elnök urnak a Vltorul és a többi liberális érzelmű lapnak az utóbbi napokban megindított támadásával szemben, melyet átlátszóan azzal a céllal kezdtek, hogy éket verjenek a kisebbségek közé?

— Mindenekelőtt újból le kell szegezmem azt, — hangzott az elnök válasza — hogy a magyarság és a németység között csupán választási kartell jött létre és ez a választás idejére volt érvényes és a választás befejeztével automatic megsemmisült. A kisebbségi blokk ellen megindult liberális sajtótámadás tehát egészen meddő valami, mert hiszen nem blokkot, hanem választási kartellt alkottunk. Miután tehát a magyar és német párt között nem blokkoszerű megállapodás jött létre, így e blokk szétbontására irányuló akció nem egyéb, szélmalom-harcnál. Természetes, hogy a közös kisebbségi sors sokszor egyazon frontra állít bennünket magyarokat és németeket és közös akciókat ír elő.

— Még egy kérdést elnök ur, a liberális lapok állandóan azzal támadják pártunkat, hogy a választások alatt módot adott a magyarországi ügynököknek különböző agitációkra, mi az álláspontja ebben az ügyben?

— Erre a kérdésre a legszivesebben nem válaszolnék, mert maga a vád arra sem méltó, hogy kiparirozzuk, hiszen mindenki előtt teljesen tisztán áll, hogy a pesti ágensek vádjai, teljesen alaptalan, üres beszéd, talán még azok sem veszik komolyan, akik bizonyos célokból azt terjesztik...

Gyárfás Elemér a magyarságnak a többi pártokhoz való viszonyáról.

Gyárfás Elemérrel is beszélünk, akinek külön érdekessége, most, hogy egy személyben választott képviselője és szenátora a parlamentnek. Gyárfás dr. az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának kérdésére így felelt:

— Mi minden román párttól függetlenül, a kisebbségben élő népünk érdekében bírálunk el minden parlamenti megnyilatkozást és természetesen, hogy a mostani parlamenti szezonban is ez lesz az álláspontunk. Bár a parlamenti választási sérelmeket elfeledni nem lehet, azonban ennek dacára, minden felmerülő kérdést objektíven óhajtunk megbírálni és ha egy törvényt helyesnek és igazságosnak tartunk, akkor — azt meg is fogjuk szavazni. Talán helyénvaló, ha e helyen leszögezem különböző híresztelésekkel szemben, hogy én nem vagyok liberális érzelmű, mint ahogy azt különböző helyeken hallottam. Annak idején, amikor a községi választási pak-

tum készült a liberálisokkal 1926-ban Ugron-nal, én voltam az, akit kértem, hogy vegyék jegyzőkönyvbe, hogy én a liberálisokkal kötendő paktum ellen voltam.

• Azokról, akik elhagyták a zászlót...

— A nemzeti párt esetére kell hivatkoznom, — folytatta Gyárfás dr. — vagy 8 éve történt, hogy Averescu lekapcsolta a nemzeti párttól Gogát, mindenki azt hitte, hogy Goga az akkori nagy népszerűségével, az erdélyi híveik nagy tömegét fogja elhódítani a párttól. Azonban nem így történt. Aztán kivált a nemzetiektől Jorga, Stelian Popescu, Argetoianu és még egnéhányan. És ennek dacára a nemzeti parasztpárt nemcsak, hogy nem vesztett, hanem ellenkezőleg, csak nyert erőben. És ma, amikor egy egész sereg neves ember vált ki e pártból, a nemzeti parasztpárt erősebb, mint valaha.

— Valahogyan így van ez nálunk is, töltünk is kiemelték egyes embereket, azonban ez, mintha csak jel lett volna arra, hogy még jobban kitartsanak a híveink mellettünk, még jobban kiforrott az egységünk. Csalódás nem bennünket ért. Mert hiszen egész pontosan ki lehet számítani a például Marosvásárhelyen le adott szavazatokból, hogy a tőlünk kivált jelöltekre egyáltalában nem adott le senki sem szavazatot a magyarok részéről. Tehát azok, akik elhagyták a zászlót, egyedül mentek el és senki sem követte őket.

— A dolgok természetes rendje az, hogy mennél jobban támadnak bennünket, annál jobban összeforunk és ha mi elhagynók a zászlót, jönnének helyettünk még szélsőségesebbek és ha a liberálisok megpróbálnák bármilyen módon diszkreditálni pártunk vezetőit, új vezetők támadnak, akik sokkal erősebb hangnembben folytatnák azt, amit mi elkezdünk. Ma a helyzet az, hogy egy nagy tömeget nem vezethet egy pártvezér kénye-kedve szerint. Nem a vezér viszi a tömeget, de nem is a tömeg tolja a vezért, valahol közbül van az igazság.

Halálos gyűlölet

egy tragikus halál körül.

Ilosvay Rózsi és Lánzy Leóné harca az elhunyt Szász György miatt. — Az engesztelhetetlen gyűlölködők megrendítő találkozása.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Szász György a budapesti Kereskedelmi Bank egykori aligazgatója, (ö.zv. Lánzy Leóné fia) már hónapok óta kint aluszsa örök álmát a rákoskeresztúri temetőben, de a harag, amely még életében engesztelhetetlenül lobogott felesége, Ilosvay Rózsi színművésznő és édesanyja, ö.zv. Lánzy Leóné között, — nem enyhült.

Szász György halála után mind a két gyászoló — Lánzyné és Ilosvay Rózsi — felejtani külföldre utazott. Ilosvay Rózsi Dél-Spanyolországba indult, de a véletlen úgy akarta, hogy külföldi útján is találkozzon itthoni ellenfelével — anyósával, — aki nem tudta sohasem megbocsátani, hogy a fia színésznőt vett feleségül.

A két gyászoló első találkozása Monte-Carlóban, a játékkaszinóban történt, hat héttel a temetés után. Ilosvay Rózsi Triesztből hajón utazott és Monte-Carlóban egy 500 frankos

bankjegyet akar felváltani. Bement a játékbankba és itt szembe találkozott az anyósával, özvegy Láczy Leóval. Drámai volt ez a találkozás. Az anyós és a meny mereven és hidegen farkasszemet néztek a montecarlói játékkaszinó nagy termében. Nem köszöntöttek egymást és elsőnek Láczy né hagyta el a játéktermet.

A második találkozás még drámaibb körülmények között folyt le már újból Budapesten, Szász György sirjánál. Előbb az anya — Láczy né — volt a sirjánál. Lourdesből két megszentelt, vörös szegfűt hozott az anya és éppen akkor helyezte a fia sírjára, amikor a sírhoz jött Ilosvay Rózsi.

A sír két oldalán álltak. Egyetlen szót nem szóltak egymáshoz, csak mereven néztek egy pillanatra egymást, aztán Ilosvay Rózsi letette a sírra a fehér virágot, amit magával hozott.

A harmadik találkozás már nem folyt le ilyen tragikus külsőségekkel. Színhelye a Kereskedelmi Bank egyik legelőkelőbb funkcionáriusának előszobája volt, ahol véletlenül ismét szembe találkoztak az engesztelhetetlen

ellenfelek. Mind a ketten azért jártak a Kereskedelmi Bankban, hogy a hagyaték körül előállított súlyos differenciákat tisztázzák.

Szász Györgynek nagyobb dolláréletbiztosítása volt, amelyből eddig 3000 dollárt fizettek ki az özvegy kezéhez és Ilosvay Rózsi a 3000 dollárból elhunyt férjének a legsürgősebb adósságait rendezte. Ezzel a 3000 dollárral még nem rendeződik Szász György minden adóssága. Jelentős tartozásai maradtak, amelyeknek fedezésére csak úgy tud Ilosvay Rózsi pénzt szerezni, ha eladja Szász György országos hírességü, közel 3000 kötetből álló könyvtárát. A könyvtár megvásárlására a budapesti tudományegyetem kezdett tárgyalást Ilosvay Rózsival.

Talán, ha ezt a könyvtárt értékesíteni sikerül, akkor az adósságok nagy részét ki tudja fizetni az anyósával harcban álló özvegy. Özvegy Láczy Leó és Ilosvay Rózsi közös ismerősei még a legutóbbi napokban is kísérletet tettek, hogy kibékítsék Szász György két gyászoló hozzátartozóját, de mind a ketten a legridegebben elutasították a békülésnek még a kísérletét is.

Bombaeső záporozik Londonra.

Megpioták a jövő háboruját az angol főváros felett. —
Soha nem látott arányú légi hadgyakorlat Angliában.

(Az Aradi Közlöny londoni levelezőjétől.) Az angol légiflotta Hendonban, London ismert külvárosában fekvő aerodromban tartotta meg szokásos évi hadgyakorlatát. Ez a próbaháború mutatta meg, hogy Anglia milyen kitarotán növeli évről-évre haderejét, mert hiszen hadihajói nem adják meg többé a szigetországnak egy ellenséges támadás ellen az azelőtti teljes biztonságot. London egyébként már a háború alatt is igen sokat szenvedett a német légitámadásoktól és szinte feltűnő, hogy például angol háborús regényekben mennyiszor fordul elő ezeknek a londoni légitámadásoknak leírása, de angolokkal, különösen londoniakkal való beszélgetések alkalmával, valahányszor háborús emlékezésekre kerül a sor, elmaradhatatlanul szó esik arról a pánikszerű rémületről, amit a német Zeppelinek és repülőgépek London felett való megjelenése okozott.

Légi ütközet London felett.

A hendoni légi flottagyakorlatot végignéző csaknem százezer főnyi tömegre így nagyon realisztikusan hatott az a látvány, amikor északkelet felől — a német Zeppelinek és repülőgépek is ugyanebből az irányból jöttek annakidején — ötös csoportokban harminc-nyolcvan Bull-Dog-típusú bombavető repülőgép közeledett. Mikorra a bombavető repülőgépek félelmetes, robajszzerű zúgással a repülőter fölé értek, legalább kétszer annyit fűrgé és szédületes gyorsasággal repülő harci gép keringett és cikázott a London felé igyekvő bombavető körűl. Alulról az elhárító ütegek sűrű srappell és gránátüzettel fogadták az ellenséges gépeket, amelyek közül egy-egy kivált a sorból, hogy párharcot vívjon a rája támadó két-három üldöző vadászgéppel, amelyeknek pilótái hajmeresztő vakmerőséggel végrehajtott fordulatokkal és bukfenckel kerestek jó célzási lehetőségeket a hangosan kelepelő gépfegyverek számára.

Igen ügyesen markirozták mind az ellenséges, mind az elhárító repülőgépek a lezuhanást, sőt azt is, hogy az ellenséges repülőgépek lövedékei felgyújtották a harcban vesztes ellenfelüket. A repülőgépekre alkalmazott füstfejlesztőkészülékből sűrű füstfelhőt bocsájtottak ki, a szárnyak alsó részén az éjszakai lezállásoknál használt fényjelzőkészüléket meggyújtották, azután a gépet egyidőre, látszólag kontrol nélkül hagyva, tűzbe és füstbe borulva engedték zuhanni, sokszor a földhöz veszélyesen közel magasságig.

Az egész, mintegy negyedórát tartó ütközet valóban megdöbbentően realisztikus volt. A repülőgépek füstfejlesztői és az elhárító ágyúk vak-lövésével sűrű füsttel töltötték meg a repülőter felett a levegőt. A több mint száz repülőgép, a gépfegyverek és ágyúk ijesztő lármát, hamisítatlan harci zajt csaptak. Közben egy-egy bombavető raj, még mindig

makacsul követve a Londont védő harci gépektől, eltűnt dél felé a város fölött a ködben és az alacsony felhők között. A mellettem levő széken ágaskodó angol újságíró kollega, miközben néhány repülőgép startolt kifelé a repülőterre a következő „szám” bemutatására, „Well, you know” — bevezetéssel kezdte el-

Beszélgetés a Juhos-ügy főszereplőivel Bucurestiben.

Új bonyolalmak előtt állunk... mondja Juhosné. — Csak Schimmerling a bűnös... mondja Gedeon. — Varjassy csak mosolyog — de várja a „nagy” eseményeket...
A titmisoara Szana-bank szerepe a Juhos-ügyben.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i szerkesztőségétől.) A sosszé elején van a Chateau-riandkerthelyiség, külföldi diplomaták, angol petroleum emberek és egyéb sok pénzzel rendelkező idegenek találkozóhelye ez a méregdrága étterem, ahol egy egyszerű vacsora is belekerül másfélezer lejbe. Az arany-színnel bemázolt rács mellett megállnak a sétáló bucurestiek és irigyen bámulják a dusan terített asztalok mellett étkező idegeneket, akik például egy alkoholos gyümölcs-kompótért 950 lejt fizetnek ki az étrend szerint. (Ehez az árhoz azonban tessék hozzá számítani külön tíz percentet a fizetőpincérnek és ugyanennyit a négy pincérnek, akik egy asztal körül forgolódnak.)

Jelen sorok írója, szintén az aranyozott rács mögül lesett be irigy szemekkel a dusan terített asztalokon ragyogó ételcsodákra, amikor egyik asztal mellett egy ismerős társaságot fedezett fel. A Juhos-ügy főszereplői ültek az egyik asztal mellett. A szőke Juhosné, dr. Varjassy Lajos és Gedeon Imre.

Néhány perc múlva már én is ott ültem az arany rácsban belül és engem értek azok az irigy pillantások, a sosszé felől.

— Rossz álom volt az egész — mondta Juhosné, — de hála istennek, minden álomból van egyszer felébredés és amint látja, itt vagyok, ártatlanul hurcoltak meg. De nem adtam fel a harcot, tovább küzdök a lányom vagyonának megmentéséért. Nehogy azt higgye, hogy már vége van ennek a pörnek, csak most jönnek az igazi bonyodalmak.

Dr. Varjassy Lajos elgondolkozva ül, maga elé néz és lassan elmosolyodik.

— Tul sokat foglalkoztak velem az újságok, nem nyilatkozom...

— De talán most, hogy kiderült az ártatlansága...

— Most sem... várom az eseményeket, melyek még azokat is megfogják győzni az ártatlanságomról, akik talán még most is ké-

mondani, hogy ha sokkal kisebb méretekben is, de mennyire hasonlóan félelmetes volt egy német repülőgépra támadása valamikor tíz évvel ezelőtt. De talán még félelmetesebb módon adott izelítőt ez az egész jelenet arról, hogy milyen borzalmakat jelentene, ha valamikor bekövetkeznék a jövő háboruja, épen a nagyvárosok lakosságára nézve.

Öt repülő fox-trotta.

De a légi hadgyakorlatnak nemcsak hadászati, hanem sportjellege is volt. Apró, de igen erős motorral felszerelt harci gépek, amelyek százötven mérföld, tehát majdnem harmadszázkilométeres sebességgel tudnak repülni, bemutatták, mint tudnak tíz-tizenöt perc alatt négyezerméteres magasságra emelkedni.

A legérdekesebb látvány volt azonban egy öt könnyű repülőgépből álló raj gyakorlatozása, amelyek valóságos akrobatamutatókat hajtottak végre és olyan bámulatos egyformasággal, mint a legfegyvelmezettebb ballerinák. Sőt valóban táncoltak is. A nézőtérren levő zenekar divatos fox-trott és charleston-melódiákat rádió-telefonnal a pilótákhoz továbbították, akik a „Chick, chick, chicken” és más minden londoni embernek ismert „sláger” melódiájára ütemes mozdulatokkal fox-trottoztak a nézők feje felett. A tánc végén pedig pár perc alatt körülbelül kétezer méteres magasságra emelkedtek és onnan bukifencező „looping the loop”-olással, önmaguk körül nyolc-tízszer is megfordulva, valósággal zuhantak lefelé. Végül aztán simán, egy vonalban értek földet a repülőter füves talaján és a királyi páhollyal szembe fordulva, mint jó ballerinákhoz illik, egy „kecses-pukkoló”-val fejezték be ügyes mutatványukat.

telkednek ebben. Jönnek a nagy események. Gedeon Imre már inkább közlékenyebb.

— Az ugynevezett Juhos-ügyet majd minden lap téves címmel közölte, így kellett volna írják: Schimmerling-ügy. A közönség ugyanis nagyon unja már a Juhos-ügyet, nos én, aki szeretem a közönség kíváncsiságát kielégíteni, én eltörlöm a Juhos-ügyet és Schimmerling-ügyet csinállok belőle. De különben, nehogy valaki is inkonzekvenzával vádoljon meg engemet, abban a röpiratomban, melyet én ez ügyről rövidesen kiadok, juszt is Juhos-ügy címen foglalkozom e bűnpörrel. De Schimmerlingnek mégis hét egész fejezetet szentelek.

— Én úgy vagyok a Schimmerlingnek szerepével, mint a belzi rabbi a templom-építéssel. Az összes hitsorsosok leadták a kiszabott obulusokat. Egyik készpénzt adott, a másik fát, a harmadik tollat, vagy csepepet, csupán a rabbi nem adott semmit.

— Nos rabbilében, hát maga mit ad?

— Én fogom őrizni az adományokat, hogy senki el ne lophassa... — mondta a bölcös rabbi és három hónap múlva egy nagyon szép kis villát építtetett magának Szovátn.

— Így vagyunk mi is, akiknek szerepet adott a sors a Juhos-ügyben. Mindannyian „loptunk”, azonban a villát mégsem mi építjük fel...

— Igaz-e Gedeon ur, az a hír, amit a bucuresti-i magyar vendéglőkben már a verebek is csiripelnek, hogy a Juhos-ügy rendezését és az erdő kitermelést a Szana-bank vette kezébe?

— Ezt nem tudom, mondta Gedeon, csak annyit mondhatok, hogy dr. Becker a Szana-Bank ügyésze, már ki is költözött a birtokra, hogy milyen uton kapcsolódik be a Szana-Bank a Juhos-ügybe, azt még nem tudom...

Mikor Gedeon befejezte a nyilatkozatát, odatévedt a pillantásom az étlapra, erre rendelkezés nélkül eltávoztam, mert különben az én „vagyonom” is elszórt volna a Juhos-ügy főszereplőinek társaságában. (F. A.)

Jakabffy Elemér lemondott Arad mandátumáról

Miért maradt Arad megye magyarsága parlamenti képviselet nélkül?

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) Az immáron két hét óta tartó harc, amely Arad megye kisebbségi mandátuma körül folyt, a mai napon eldőlt, mégpedig Arad megye magyarságának hátrányára: Jakabffy Elemér dr. Arad megye kamarai képviselője, ma végérvényesen lemondott mandátumáról, Beller Hans német jelölt javára. Emlékezetes, épen a napokban írtunk is róla, hogy még a választások előtt a magyar- és németpárt vezetősége oly irányu megállapodást kötött egymással, hogy bizonyos körülmények között a kisebbségi kartell arad megyei magyar listavezetője lemond a német jelölt javára. A választások azonban — mint ismeretes — nem úgy ütöttek ki, ahogy azt a kisebbségi kartell remélte s ezért magyar részről mozgalom indult meg az arad megyei megállapodás revíziója érdekében. Megindult a tanácskozás a magyar és német párt vezetősége között. Eleinte úgy látszott,

hogy a magyar törekvések érvényesülnek és Jakabffy Elemér dr. megmarad Arad megye képviselőjének. A tárgyalások azonban ma befejeződtek, mégpedig olyformán, — mint azt a Magyar Párt bucaresti-i irodája tudósítónkkal közli, — hogy Jakabffy Elemér dr. véglegesen lemondott az aradi mandátumáról a németek javára. A lemondást három körülménnyel indokolták meg. Először is meg kellett történnie az előzetesen kötött választási egyezség értelmében, másodsor, mert Jakabffy Elemér a Magyar Kisebbség szerkesztése teljes mértékben lekötött, s harmadszor abból a szempontból, mert a sváboknak mindössze egy képviselőjük van — Kräuter Ferenc — a parlamentben s így most már két sváb képviselő lesz. A Magyar Párt irodája ehhez az információhoz hozzá fűzi még azt, hogy Arad megye új kisebbségi képviselője, Beller Hans, a maga részéről kötelezőleg vállalta az arad megyei magyarság érdekeinek teljes és maradék nélkül való képviseletét is.

Közgazdaság.

Zürichben 3.13 a lej

Helyi valutaárak. (Julius hó 22.)
 Kifizetések: Berlin 39.80, Newyork 167.50, London 815.50, Páris 6.58, Milánó 9.10, Prága 4.97.50, Budapest 29.27, Zágráb 2.95.50, Bécs 23.62.50, Zürich 32.38. — Áru: Márka 39.50, dollár 166, angol font 810, francia frank 6.56, líra 9.10, cseh korona 4.95, pengő 29.20, dinár 2.92, osztrák schilling 23.62, svájci frank 32.30. — Pénz: Márka 38, dollár 164, angol font 800, francia frank 5.46, líra 9, cseh korona 4.85, pengő 28.80, dinár 2.82, osztrák schilling 23.12. — Irányzat: lanyha.

Bucuresti-i tőzsdézárás. (Julius hó 22.)
 Kifizetések: Páris 6.53.50, Berlin 39.65, London 809, Newyork 166.50, Milánó 9.11, Zürich 32.15, Bécs 23.47.5, Prága 4.94.50. — Valuták: Napoleon 665, márka 39, leva 1.25, török líra 0.86, angol font 805, francia frank 6.70, svájci frank 32, olasz líra 9.15, drachma 2.10, dinár 3.05, dollár 165, lengyel zloty 18, osztrák schilling 23.50, pengő 29, cseh kor. 5.05.

Zürichi tőzsdényitás. (Julius hó 22.)
 Berlin 123.40, Amsterdam 208.10, Newyork 519 háromnyolcad, London 2521.50, Páris 20.34, Milánó 28.25, Prága 15.39.50, Budapest

90.55, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.14, Varsó 58, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdézárás. (Julius hó 22.)
 Berlin 123.35, Amsterdam 208 háromnegyed, Newyork 519 háromnyolcad, London 2520 ötnyolcad, Páris 20.33.50, Milánó 28.26, Prága 15.39.50, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.13, Varsó 58, Bécs 73.10.

= A bratislavai (pozsonyi) mintavásár. A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az 1927. augusztus 21-től szeptember 2-ikéig tartandó bratislavai (pozsonyi) mintavásár igazolványai a Kamara irodájában (földszint 8. sz.) kaphatók.

= Aradi hetipiacti árak. A mai hetipiacti árak: Burgonya 6—7 lej, hagyma 6 lej, tehénturó 14—16 lej, juhturó 48 lej, vaj 100—160 lej, cseresznye 20 lej, alma 6—10 lej, körte 12—20 lej, zöldbab 14 lej kilogramonként, tojás 2 lej, fejes káposzta 6—10 lej, zöldkukorica 6—10 lej, uborka 50 bani darabja, tejfel 40—45 lej, tej 6—7 lej, bab 10 lej literje. A baromfiarai: sovány liba 130—180 lej, sovány kacska 60—140 lej, tyúk 100—150 lej, csirke 60—120 lej párja, kövér liba 180—280 lej, kövér kacska 100—160 lej darabja. A gabonapiacti árak: árpa 550—560 lej, kukorica 640—650 lej, zab 600—620 lej métermázsája. A többi árak változatlanok.

ÓVÁS!

Ügyfeleinkkel ezton is közöljük, hogy

Spreng László
könyvelő

Iványi Márton és Fränkl Sándor
utazók

cégtinktől kiléptek, miért is nevünkben ezentul ténykedni nem jogosultak.

Oradea, (Nagyvárad) 1927. július 20.

Komlós Testvérek,
üveg és porcellán kereskedés.

SPORT

A FSSR gyásza.

Nyolcnapos football-tilalom az egész országban.

A mélyszégyes és országos gyászból a FSSR is kivieszi részét és különböző intézkedéseket léptetett életbe néhai diszelnöke, az elhunyt király emlékének kegyeletteljes megülésére. A Comitetul Central tegnap a FSSR nevében táviratilag fejezte ki részvétét a királyi családnak, a vasárnapi temetésen pedig a kerületi szövetségek kiküldöttivel testületileg vesz részt. A temetési és könyörgő templomi szertartások alatt az egész ország területén tilos mindennemű sportverseny, a tilalom feloldása után pedig a csapatok gyászszalaggal kötelesek játszani. A rendelet következtében elmaradnak vasárnap a Brasovba kitűzött Coltea — Unirea-Tricolor és az Aradra kijelölt Kintzi — Universitatea országos bálnoki középöntő mérkőzések is. A halott király emlékét örökös vándordíj alapításával örököltik meg.

O Dempsey győzelme. Newyorkból jelentik: A nehézsúlyu boxvilágbajnokság előmérkőzésében Dempsey a hetedik menetben legyőzte Sharkeyt.

A kövérség nemcsak nem szép,

hanem egészségi állapotunkra, különösen a szív-működésre káros hatással van. A kövérség előmozdítja az epekövek, aranyér, vértudulás és kiütések keletkezését, miért is egy eredményes soványító kúra valószínűsíti a jótétet, eredményt,

a Prof. dr. Péter-féle
Soványító-tea
használatával.

Ilyenfajta komoly komplikációk biztosan és fájdalom nélkül mulnak el a

Prof. Dr. Péter-féle

**Vértisztító-tea, Aranyér elleni tea,
Epekő elleni tea, Csillapító tea**

állandó használatával.

A számos köszönőlevél tartalmából:

Jelenleg épen a soványító teákat használom s a jó hatást napról-napra érzem. Dr. T. E. földbirtokos.

Ezer köszönet az epekő elleni teájukért, amelyet három hónapig nagyon rendszeresen használtam és teljesen meggyógyultam. Súlyosan szenvedtem epehólyagbántalmaktól. Al. N. R.

Különösen jó hatása van az aranyér elleni teának, úgy, hogy dr. Péter gyógyteáit minden betegnek ajánlhatom. C. G. tanár.

A csillapító tea nagyon hatásos. Feleségem egy csomag tea használata után megszabadult tul erős havi vérzéseitől. Nevezett tea hatásával nagyon meg vagyok elégedve. Gy. D. kőfaragó.

A Prof. dr. Péter-féle gyógyteák minden gyógyszerárban és drogériában kaphatók és utánvétellel mindenkor megrendelhetők terakatunktól: CSILLAG Gyógyszertár Brassó, Hosszu-u. 5. Kérje ingyen ismertetőkönyvecskét!

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Jancu (Szabadság-ter) 10. szám **Cimre ügyelni!**

„CHEVROLET“ AUTO! Bankkölcsönöket

16681
 jó állapotban olson eladó Aradon, a „MOTORICA“-nál
 HAAZS ALBERT irodája
 Calea Banatului (volt Asztalos Sándor-utca.) Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

Osztrák osztálysorsjáték!

100.000 sorsjegy. —: 50.000 nyeresemény.

Minden második sorajegy nyer. Minden hónapban huzás.

Főnyeresemény: 750.000 Schilling = 19 millió lej

További nyeresemények: Sch. 500.000 Sch. 250.000 Sch. 100.000
 Sch. 60.000 Sch. 50.000 Sch. 40.000

Ossznyeresemény érték: 10 millió 640.000 Schilling = 266 millió lej!

Minden nyeresemény levonás nélkül (netto) azonnal ki lesz fizetve!

A III-ik osztály árai:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
2400 lej.	1200 lej.	600 lej.	300 lej.

Sorsjegyek mind az

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
3000 lej.	2500 lej.	1250 lej.	625 lej.

öt osztályra összesen:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
3000 lej.	2500 lej.	1250 lej.	625 lej.

Fenti árakban benne foglaltatnak a partió, nyereseményjegyzék a huzási lista költségei is.

Rendelésnél elég egy levelezőlap Fizetés a sorsjegy vétele után

Bankhaus Gaedicke

WIEN, I. FRANZ JOSEFS KAI 45.

LEGUJABB.

A Magyar Párt koszorúja a király ravatalán.

Az erdélyi magyarság részvétnyilvánítása igen kellemes feltűnést keltett Bucurestiben.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) Az országos Magyar Párt egy küldöttsége jelent ma meg a cotroceni-i királyi palota aranszobájában s az elhunyt király ravatalára letette a Magyar Párt hatalmas koszorúját. A gyönyörű, több, mint kétméter átmérőjű koszorú szalagján a következő felírás állott:

„A Magyar Párt. — Partidul Maghiar“.

A gyászoló közönség, de az illetékes tényszerzők körében is igen nagy és kellemes feltűnést keltett a magyarság impozánsan nagy-

szabásu koszorúja, amely az elsők között került a király ravatalára. Az uralkodó ravatalához zarandokló közönség megilletődéssel és csodálattal szemlélte a hatalmas koszorút, amely Erdély magyarságának őszinte részvétét és fájalmát tolmácsolta. A ravatalnál megjelenő diplomaták külön is elismerésüket fejezték ki az impozáns méretű koszorú láttán. — A Magyar Párt nevében a vasárnapi temetésen Bethlen György gróf, Jósika János báró, Szentkereszthy Béla báró és Paál Árpád képviselők vesznek részt, akik Curtea de Argebe is elkísérik a királyi halottat.

Szombaton felosztatják Arad tanácsát.

A július 16-iki bizalmi nyilatkozat a legfőbb közigazgatási tanács előtt.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának éjszakai telefonjelentése.) A legfelsőbb közigazgatási tanács ma kapta kézhez Aradváros tanácsának július 16-án hozott bizalmi nyilatkozatát, amelyben szolidaritást vállal Angel István dr. polgármester és a permanens bizottság minden vizsgálat alá vont és kifogá-

solt cselekedetével és intézkedésével. Ez a szolidaritási nyilatkozat, mint Bucuresti-i tudósítónk jelenti, végleg eldöntötte Aradváros tanácsának sorsát. Az Aradi Közlöny Bucuresti-i munkatársa ma beszélt a legfelsőbb közigazgatási tanács vezérigazgatójával, Grigorescuval, aki kijelentette, hogy abban az

esetben, ha a tanács nem vállalt volna szolidaritást a polgármesterrel, úgy még szó lehetett volna a tanács megmaradásáról, így azonban egészen bizonyos, hogy a legfőbb bizottság az egész tanács felosztatását javasolja a belügyminiszternek. Illetékes helyen úgy értesül Bucuresti-i munkatársunk, hogy a tanács felosztatás szombaton már meg is történik.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

3 nagy szobából álló I.emeleti uccai helyiség Arad főterén, azonnal kiadó.

Irodának, szalónnak, orvosi rendelőknek, műhelynek, fizletnek rendkívül alkalmas. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amely eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézközlőkre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefonszáma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

KÉT fiatal urileány szórakozás céljából lömegyelenésű fiatalemberek ismeretséget keresik. Leveleket „A voila” jelígre az Aradi Közlöny kiadójába. 3846

ALKALMAZÁS.

PERFEKT könyvelő vállal órás könyvelést a délutáni órákra. Cimeket „Perfekt könyvelő” jelígre alatt az Aradi Közlöny kiadójába kér. 220

SOFFÖR, KI JAVÍTÁST IS VÁLLAL azonnali belépésre állást keres. Cim Str. Ioan Calvin No. 5. 3840

FOGORVOSI asszisztensnek fiatal leány felvétetik. Dr. Spielberg, Str. Consistoriului 16. 10426

VASÁRNAP Budapestre utazom, kedden visszajövök, megbízásokat elvállalok. Cim Rudolf Mosse. 10426

LAKÁS.

STR. UNIREI, Str. Brancovici (Fábián) uccában vagy környékén különbejáratú földszintes szobát keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3847

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ALKALMI VÉTEL: Eladó egy komplett ebédlő berendezés. Ortutay-palota. I. em., altt 3. 3725

BIEDERMAYER szalon, nagy konzul tükör, különböző asztalok, komplett szobaberendezések, szalon, szelenterítő, függönyök, storeok, asztalterítők, ebédlő szőnyegek, antik komódok, antik szekrény, íróasztalok, fotelok, könyvszekrény, tükrök, gyermekkoscsók, férfi ruhák, székek, trimó, gyermekjátékok, kis Singer gép, díszágyvak, stb., eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

HENTESÜZLETNEK új berendezés olcsón eladó. Str. Col. Pirici (Vörösmarthy-ucca) 1. 3803

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EGY használt női fodrász berendezés olcsón eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3838

ALIG használt női kerékpár és egy vadonatúj szürke férfi öltöny eladó. Str. Miron Costin 7. szám. 3831

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

INGATLAN.

PANCOTAN, vasútállomás közvetlen közelében 33 kishold prima talajú tanya, 5 szobás új uralakással, új gazdasági épületekkel, sertéshizlalda két vagon sertésre, hidmérleggel, előnyös feltételek mellett eladó. Ugy a fekvése miatt talaja miatt boltgárkertészetre és tehenészetre kiválóan alkalmas, mert mindenféle termény könnyebben értékesíthető mint Aradon, Tulajdonos Wimmer Pancota. 3827

ÜZLETEK.

TÁRS keresettk 200.000 lejtel 161 bevezetett fizlethez, biztos megélhetés. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3839

40 ÉVE FENNÁLLÓ kocsma és fűszerfizlet, traikkal, házzal, kerttel stb., vásártéri forgalomba eső uton, 750.000 lejtel azonnali eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 600

Csomagolt faszén,

vasaló faszén, portland cement, élesdi darabos mész elsőrendű minőségben

leszállított árban

Kneffel Károly és Fia tüzifa és szén kereskedés

Bul. Regele Ferdinand I. No. 27. saját ház.

FOKOZODÓ JÖVEDELEMMEL BIRÓ BÉRHÁZAK

elfoglalható lakásokkal rendelkező magánházak

a város különböző részlein kedvező fizetési feltételek mellett állandóan vannak eladásra előjegyezve az „URANUL” ingatlanforgalmi irodában, főpostával szemben. 16161

Perfect roman, nemet, magyar gyors és gépirónót, lehetőleg azonnali belépésre keres nagyvállalat.

Háromnyelvű írásbeli ajánlatokat „Augustus 1.” jelígre Rudolf Mosse Arad címre kérünk. 16787

Mosotzi-telepen

három lakású új ház 80 ezer lej bankkölesőnnel terhelve, 90.000 lejert eladó. 3828

Boross ügynökségnél Arad, Str. Consistoriului (v. Batthyány-u.) 9.

Kisebbszerű

sarok kis magánház Str. Dr. Rațiu (v. Székely-ucca) 45. szám alatt, átadó 3 szobás lakással, 150.000 lejert eladó, 115.000 lejtel átvehető. Bővebbet: „URANUL” irodában Arad, főpostával szemben. 16161

Agllis, intelligens fiatalember, ki a magyar, román és német nyelvet szóban és írásban bírja, jogot végzett és Bucurestiben összeköttetésekkel bír, megfelelő állást keres. Megkereséseket: „Jogász” jelígre az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 8805

No. 15893—1927.

PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunoștință publică că pentru darea întreprinderii a tăierei în firez și despiciatul lemnelor de foc in ziua de 27. August 1927. ora 10 a. m. se va ținea licitație publică cu ofertă închisă, in biroul serviciului economic (Primăria etaj camera 104.) in conformitate cu art. 72 și următorii din Legea contabilității publice.

Caietul de sarcini se poate vedea in biroul serviciului economic in orele oficioase.

Arad, la 21. Iulie 1927. 3837

Serviciul economic.

Maculatura papir 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

BAD

REICHENHALL

in den bayrischen Hochalpen

HOTEL LUISENBAD

Familienhaus I. Ranges.

Feinste Küche. Mässige Preise.

Volle Pension inkl. Zimmer von R. MK. 9.50 an

Telegrammadresse: LUISENBADHOTEL.